

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

HET BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

Brandstoffenhandel
Fa. J. H. KRUL Jr.

Veen en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
ste adres v. Centrale Verwarming

GEVESTIGD
FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAIJA.
AAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
'S-GRAVENHAGE.

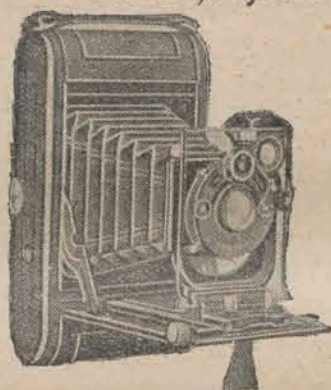
HOUD: Het beheer der Mandaten van den Volkenbond. — De bedreiging der N.-I. Theecultuur. — Brieven van den Heer H. F. Tillema. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: Uit de Eur. Pers. II. Uit de Inl. Pers. III. Uit Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuuroverzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Vreemde. — Mededeelingen: (Van het Comité v. d. Steur, Van de Redactie, Van het Informatie-bureau). — Mutaties van 9 tot 16 September.

Het beheer der Mandaten van den Volkenbond.

Artikel 22 van het Pact van den Volkenbond regde het, vóór 1920 geheel nieuwe, stelsel der Mandaten. Dit mandatenstelsel van den Volkenbond is uit zuiver politieke overwegingen geboren. Professor Rappard, de zoo nauwgezette Secretaris van de Mandatencommissie van den Volkenbond heeft — en niet ten onrechte — instelling dezer mandaten een compromis genoemd tusschen de voorstanders van annexatie der meer der voormalige Duitse koloniën en de voorstanders van de onafhankelijkheid der gebieden, en degenen, die op den grond van President Wilson's 14 punten, een internationale administratie dezer koloniale gebieden wenschten. Art. 22 heeft de uitoefening der mandaten — ook terecht — onder de hoede van den Volkenbond geplaatst en daarmede een, wellicht de toekomst zeer belangrijke taak op de schouder van dit internationaal instituut gelegd.

Art. 22 onderscheidt drie soorten mandaten, naar de benamingen A, B en C. Het deelt de mandaten in drie groepen, betrekking hebbende op gedeelten, welke door den mandataris als een geheel van het eigen gebied kunnen worden afgezonderd (C); 2 en 3 die, welke de onafhankelijkheid van het eigen gebied geheel of gedeeltelijk behouden. Hetgeen in categorie A, waaronder de voormalige Turksche gebieden in Klein-Azië vallen, op andere wijze geschiedt dan in categorie B,

R. A. LAPPÖHN
Photographie-Artikelen

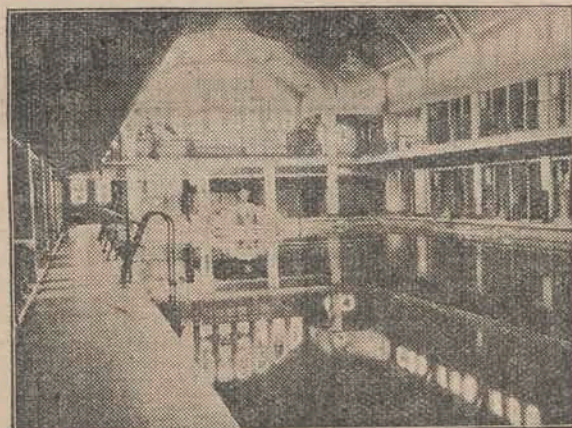
's-GRAVENHAGE
Heerengracht 3b
Telefoon 10639
Passage 43
Telefoon 16462

SCHEVENINGEN
Palacestraat 8

ACCOUNTANTSKANTOOR E. D. VAN LINGE Rzn.
Afd. BELASTINGZAKEN
onder leiding van E. W. A. SNOEK
Oud-Inspecteur der Dir. Bel.

Den Haag, Wilhelminastraat 80-82, Telefoon 70922
Adviezen, Aangiften, Reclames, Verzoeken om Ontheffing
Administratie van Vermogens

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 8, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.
ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

NASPEURING

op elk gebied, door bekwaam RECHERCHEURS in binnen- en buitenland, speciaal tot het verkrijgen van bewijs voor echtscheiding. DISCRETIE VERZEKERD.

HOOFDBUREAU
VLEERSTRAAT 2 'S-GRAVENHAGE
TELEPHOON 10764 — 32133 — 72247
DAG EN NACHT GEOPEND

Hoogere Burgerschool

5-JARIGEN CURSUS
(met voorbereidingsklassen.)

„Instituut Wullings”,
VOORSCHOTEN

In verband met Kon. Besl. van 13 Nov. 1923 is de afd. H. B. S. in Sept. 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

a. Wis en Natuurkundige afdeling
met het tegenwoordige Eind-Examen H. B. S. 5-jarigen cursus (art. 57b).

b. Litterair-Economische afdeling
met het Eindexamen H. B. S. 5-jarigen cursus bedoeld onder e in Art. 1 Kon. Besl. 13 Nov. 1923.

Kost- en Schoolgeld f1800.-, f2000.-
Tot heden slaagden:

	253	leerl. v. Eindex. H.B.S. 5-j. c.
In Juli 1924	24	„(v/d 24) „ „ „ „
In Juli 1925	21	„ („ 23) „ „ „ „

Bij de instelling van het School-Eind-examen werd het Instituut WULLINGS in 1921 aangewezen als een H.B.S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig artikel 45-tredicies der Middelbaar-Onderwijswet

Voorschoten, Juli 1925.
De Directeur: H. WULLINGS.

VAN GULIK's Wijnhandel
 Ze Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN
 in uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJN
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON 14427
 DEN HAAG

 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op **14427**.

A. SCHRODER & CO
 GROENMARKT 25-26-28
 DEN HAAG
GROOTE KEUZE
FANTASIE-MEUBELEN

KAMERBANKJES MET BERGRUIMTE

KAMERSCHERMEN (3 EN 4 SLAGS)

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Dagelijks 10 tot 12 en 2 tot 4 uur inschrijving voor de en de clubs ter opleiding tot **HANDELS-DAGSCHOOL PRIVE SECRETARESSE**
 Prospectus kosteloos, ook voor Steno, Typen, Talen, Boekhouden
 Plaatsingbureau voor Leerlingen
SCHOEVEERS Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
 Telefoon 52594

waaronder voor het meerendeel de vroegere Afrikaansche koloniën van Duitsland behooren.

De Volkenbond echter is wel door art. 22 belast met het toezicht op de mandaten, doch aan zijn invloed werd tevoren door de geallieerde mogendheden onttrokken de verdeling dezer mandaten. Door een overeenkomst van Juni 1919 tusschen Frankrijk en Groot-Brittannië kwam Togo (87.000 K.M². en 1.032.000 inwoners) onder Engelsch beheer, met uitzondering van de haven van Lome en een klein gedeelte in het Oosten, dat voor den aanleg van een spoorweg noodzakelijk werd geacht. Kameroen (540.000 K.M². en 2.640.000 inwoners) werd voor 1/5 aan Engeland en voor 1/5 aan Frankrijk toebedeeld, behalve een klein gedeelte voor den aanleg van een Franschen spoorweg naar het Tschad-meer. Het voormalig Duitsch Oost-Afrika, thans Tanganyika geheeten (995.000 K.M². en 8.100.000 inwoners) kwam aan Groot-Brittannië, met uitzondering van Ruanda en Uganda, welke beide koninkrijken echter ter wille van den spoorweg de Kaap-Cairo een deel aan de Engelsche heerschappij hebben moeten afstaan, terwijl zij overigens onder Belgisch beheer zijn gekomen. Z.W. Afrika (835.000 K.M². en 81.000 inw.) werd onder het mandaat van de Z.d.-Afrikaansche Unie gebracht.

De Maarschalk-archipel, de Carolinen-eilanden, de Marianen e.d., totaal een 400 K.M²., alle benoorden den Equator gelegen, zijn aan het mandaat van Japan toevertrouwd; de Samoaeilanden (2570 K.M². en 35.000 inw.) aan Nieuw-Zeeland; de overige Duitsche bezittingen ten zuiden van den Equator met het Duitsche gedeelte van Nieuw-Guinea aan Australië, terwijl Engeland nog het kleine eilandje Nauru in den Grooten Oceaan, belangrijk ter wille van zijn fosphaatgebieden, verkreeg.

Ten aanzien van de voormalige Turksche gebieden kon men, terwille van de pretenties, die Engeland en Frankrijk gelijk deden gelden, niet zoo gemakkelijk tot oplossing komen; tenslotte zijn Mesopotamië (Irak) en Palestina onder Engelsch, en Syrië onder Fransch mandaat geplaatst.

Nu konden uiteraard de mandaten, die wel in groote trekken gelijk zijn, maar voor elk gebied toch afwijkende bepalingen bevatten, eerst door den Raad van den Volkenbond worden vastgesteld, nadat over deze verdeling beslist was. Waar nu bovendien met betrekking tot Palestina nog afzonderlijke bepalingen dienden ontworpen te worden betreffende de heilige plaatsen, en waar bij het mandaat over Syrië ook nog Italiaansche belangen waren betrokken, heeft het tot einde 1922 geduurd, voordat hier een regelmatige functioneering der mandaten was verzekerd. De Commissie voor de mandaten, die uiteraard alleen weer een rapport van den mandataris kan verwachten, wanneer deze ongeveer een jaar regelmatig als zoodanig is opgetreden, ontving dus over 1924 voor het eerst A-rapporten en kon zodoende in dat jaar deze, toch wel hoogst belangrijke rapporten voor het eerst controleren. Hetgeen in de zittingen van 1924 en 1925 geschied is.

Formeel staan de mandatarissen van het oogblik, dat zij het mandaat hebben aanvaard, onder toezicht van den Volkenbond. Practisch beteekent dit onder toezicht van den Raad van den Volkenbond, die evenwel krachtens de bepalingen van art. 22, een z.g. Mandaten-commissie naast zich heeft, welke het eigenlijke controlewerk doet. Om het onpartijdig en deskundig karakter van deze Commissie boven alle verdenking te stellen is bepaald, dat de benoeming der leden van deze Commissie van persoonlijke aard is, maar dat wel de meerderheid der leden dient te behooren tot de onderdanen van landen, aan welke geen mandaat is gegeven. Zoo hebben de Zweedsche, Fransche, Spaansche, Engelsche, Belgische, Portugeesche, Italiaansche, Nederlandsche en Japansche leden, die van den aanvang af in de Mandatencommissie zitting hebben, geen andere benoeming gekregen

dan „a titre personnel”; vier hunner behooren tot de mandaatstaten (vijf hunner tot de niet-mandaatstaten en onder deze beide de voorzitter Theodoli (Italië) en de ondervoorzitter, vicepresident van den Raad van Indië, de Rees.

De Mandatencommissie is permanent gevend. Permanent, omdat zij bijeenkomt, keer, dat zij zulks noodig acht en ingevolge bepalingen van het reglement, door haar vasten en door den Raad van den Volkenbond keurd. Raadgevend, omdat haar voor functie deze is, dat zij den Raad van den Volkenbond van advies dient betreffende de jaarlijksche rapporten, die de mandatarissen verplicht — onder bijvoeging van zooveel mogelijk gegevens — aan den Raad toe te zenden. De Commissie waarin de Mandatencommissie deze rapporten behandelt, zijn deels openbaar; zij worden bij door vertegenwoordigers van het meerendeel der mandatarissen, die het recht hebben om commentaren toe te voegen aan de opmerkingen. De Commissie den Raad aanbiedt bij doorzending de rapporten. Maar aan den anderen kant worden de leden der Mandatencommissie van de aanwezigheid van deze vertegenwoordigers partij door hun alle vragen betreffende de mandaten te stellen, voorzover deze vragen naar het oordeel der meerderheid der Commissie van belang zijn. De gegevens te verschaffen, die ter kennis van den Raad dienen te worden gebracht. In 1921, 1922 en 1923 kwam de Mandatencommissie bijeen, de jaarlijksche algemeene vergadering van den Volkenbond werd gehouden; het door haar aan den Raad uitgebrachte rapport vormde een onderdeel van behandeling in de algemeene vergadering van den Volkenbond. Ditmaal en in 1924, is de commissie vroeger bijeengekomen, maar vormde slechts een deel der rapporten van mandatarissen ter beschikking; de overige rapporten zullen een in October te houden bijeenkomst worden behandeld, hetgeen uiteraard het nadeel heeft, dat de algemeene vergadering zich daarvoor kan uitspreken.

Welke is nu de indruk, die tot dusver de dezer Mandatencommissie heeft gewekt? De harer zittingen, in 1921, diende tot niet veel dan om de vragenlijsten vast te stellen, welke de mandatarissen jaarlijks hun rapporten hebben in te richten. Ter vergadering van 1922 konden formeel slechts de rapporten der mandatarissen worden behandeld, maar dank zij de welwilligheid van de mandatarissen der categorie A kon toen ook het meerendeel der Afrikaansche rapporten aan een eerste, zij het ook voorlopig onderzoek worden onderworpen. In 1923 waren de A-rapporten B en C volledig aanwezig; in 1924 den de A-rapporten voor het eerst onderzocht. Tegelijk echter bleek toen, dat de hoeveelheid van de A-rapporten, die daarmede op de Mandatencommissie geladen, van dien omvang is, dat zij haar taak niet meer als tevoren in één enkele zitting kan uitvoeren. Zij heeft daarom voor het eerst in 1924, gelukkig thans is geschied, haar zitting in twee deelen ten splitsen. Dit brengt voordeelen van werken met zich, maar het nadeel, dat het deel harer zitting eerst plaats heeft na de algemeene assemblee, en dus niet meer aan de hand kan worden genomen. Nu is niets geschikter om geruststellend te worden ten aanzien van deze controle der Mandatencommissie dan volledige, in elk geval zoo volledige openbaarheid en de Mandatencommissie daarnaar steeds gestreefd. Op haar creatie is ongetwijfeld te staan een groote mate van vertrouwen heeft begrepen dat, al spreken in sommige haren bepalingen van mandaten of reglementen haren gunste, zij bij mandatarissen van de categorie van Frankrijk, Engeland of Japan door de alleen niets kan bereiken. Zij heeft zich in enkel geval van haar standpunt laten dringen.

Het beste adres
 voor de levering van Koloniale Waren en Comestibles is
P. VROLIJK, Haagsche str. 1
 Scheveningen - Telefoon 52159
 THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

Drogisterij „De Korenbloem”
 WED. G. BOLAND
 Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 5000
 is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Kosmetische artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Bad- en Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huren, Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur per dag.
 Thuisbezorgen zonder prijsverhoging.

F. BAGGERMAN Jr.

Schoorsteenvegerij „Duinoora”

Metselaar en Loodgieter

Morsestraat 6 DEN HAAG Telef. 30503

heeft zij de door haar uitgeoefende pressie ge-
steld in een dusdanig hoffelijkken vorm, dat deze
aanstoot kon geven. De Mandatencom-
missie mag in haar credit schrijven, dat zij begre-
eft, dat deze vorm van koloniaal beheer een
nieuwe is, dien men tien jaren geleden voor
onaannemelijk zou hebben geheeten voor
de landen als Frankrijk en Engeland zijn.
een vorm, waarin men thans niets ongewoons
ziet, en die, althans voor deze koloniale ge-
beden, als volkomen bestaanbaar wordt aanvaard.
De laak van de Mandatencommissie is in de
ste plaats daarin gelegen, dat zij het beheer der
mandatarissen controleert. Dat geschiedt door
del van de reeds genoemde vragenlijsten, waar-
te antwoorden inkomen, die in de zitting der
commissie, in het bijzijn van vertegenwoordigers
mandatarissen, worden behandeld. Van den
ang af heeft de Mandatencommissie — en
— erop aangedrongen, dat niet onderge-
te ambtenaren zonder bevoegdheid bij het
zoek zouden tegenwoordig zijn; neen, zij
aangedrongen op de aanwezigheid zooveel
lijk van de hoogste autoriteiten in het man-
daatgebied. Wat tengevolge heeft gehad dat voor
deereendeel de betreffende Gouverneurs en ver-
woordigers in de vroege zomermaanden of het
te Genève aanwezig zijn, teneinde met de
Mandatencommissie te overleggen. Daardoor ook
deze Commissie verkregen, dat zij minder
name dingen kan uiten op een manier, die
aanstoot geeft. Zoo heeft vooral Z.d.-Afrika
eens reden tot opmerkingen gegeven, en doet
dit ook nu nog. De wijze, b.v., waarop Zuid-
mandaat uitoefent over Zuid-West Afrika,
niet in alle opzichten genade in de oogen der
Mandatencommissie vinden; na uiteenzettingen
den administrateur van het mandaatgebied,
er Hofmeyer, bleek zij een betere meening te
gekegen. Maar ook algemeene kwestie
kwamen meer dan eens in de Mandatencom-
missie aan de orde. Ten aanzien van Engeland's
nemen om troepen uit het mandaatgebied
eroeren naar Nieuw-Guina over te plaatsen,
de Mandatencommissie vernemen, dat de
sche Regeering — die niet als destijds de
sche voor een uitzonderingsbepaling had ge-
aan haar bezwaren had toegegeven. En
betrekking tot de vraag of de Fransche regee-
gelijk had om onbeheerde gronden in het man-
daatgebied tot Staatsdomein te verklaren, behaalde
Mandatencommissie, wier aandacht hierop werd
tigd door het Nederlandsche lid, den heer Van
een juridische overwinning, die voor de toe-
der mandaatgebieden niet van belang is ont-

In die verklaring wordt op den voorgrond ge-
steld, dat mandaten alleen kunnen worden gewij-
zigt met toestemming van alle partijen, en dat de
Raad van den Volkenbond, die dus tot de partijen,
wier toestemming vereischt is, behoort, er zekerlijk
voor zal zorgen, dat de verplichtingen, die de afge-
treden mandataris heeft op zich genomen, door den
opvolger worden overgenomen. Zonder bezwaren
kon de Mandatencommissie verklaren, dat alle ver-
plichtingen, door een mandataris aangegaan, en de
rechten, die tijdens het beheer van een mandataris
zijn verkregen, dezelfde waarde zullen hebben
alsof de mandataris soevereine rechten op het man-
daatgebied bezat. Als nu maar niet weer kwaad-
willigen zoo vriendelijk zijn om daaruit te lezen,
dat de Mandatencommissie soevereine rechten in
het algemeen aan de mandatarissen toekent, want
zij is van niets verder verwijderd dan van dat.

Integendeel. Er zijn mandatarissen, die gebruik
maken van de gegeven bevoegdheid om een man-
daatgebied, dat geheel grenst aan een eigen kolonie,
administratief bij deze kolonie onder te brengen.
Daartegen is geen bezwaar, maar het mandaatge-
bied moet als zoodanig worden beschouwd en daar-
over moet rapport worden uitgebracht. Dit is voor
een geval aan Engeland, voor een ander geval aan
Zuid-Afrika onder het oog gebracht. Terwijl boven-
dien de financiële belangen der mandaatlanden in
bescherming genomen zijn ten opzichte van den
verkoop van daarin gelegen, vroeger aan Duit-
schers toebehoorende bezittingen. De mandataris
mag die verkopen of zelf beheeren, maar moet in
het eene geval de opbrengst, in het andere geval de
geschatte waarde in de herstelkas van het man-
daatland storten. Nu schijnt er weinig animo te
zijn voor den verkoop van zulke bezittingen; in
Nieuw-Guinea b.v. zijn meer dan 300 plantages nog
onverkocht. De Mandatencommissie heeft nu op
bespoediging van eenigen maatregel terzake, welke
dan ook, aangedrongen, zulks in het belang van
het mandaatgebied, dat anders voor de vermind-
ring der waarde aan den mandataris debet blijft.
Nieuw-Zeeland heeft op Samoa alle ex-vijandelijke
eigendommen gekocht en aan particulieren ver-
huurd; Japan doet insgelijks op een of meer der
aan dat land toegewezen eilanden. Niettemin blij-
ven nadeelige saldi op de uitkomsten der mandaat-
gebieden te constateeren, hetgeen bewijst dat het
mandaatbeheer nu niet een zoo voordeelige aange-
legenheid is als tevoren wel eens is gezegd!

Wanneer men uit de laatste zitting der Man-
datencommissie leest van de vragen, die b.v. aan
de vertegenwoordigers van de Fransche Regeering
over het beheer van het Togoland zijn gesteld, over
politiesterkte, arbeidsvoorwaarden, onderwijs, land-
bouw, grondstelsels, begroting e.d., dan krijgt men
niet bepaald den indruk, dat het toezicht der Man-
datencommissie een sinecure is. Daarbij komt, dat
deze commissie, samengesteld uit deskundigen,
alleszins in staat is om de juistheid van maat-
regelen, in het belang van een mandaatgebied ge-
nomen, te begrijpen en te overwegen. Zoo heeft de
Fransche Regeering, teneinde bij den inboorling het
eigendomsgevoel wakker te roepen, landbouw-
syndicaten in het leven geroepen, met het gevolg,
dat de landbouw zich krachtig heeft ontwikkeld
en de katoenaanplant reeds goede resultaten maakt.
De Mandatencommissie mag zich een deel van
zulke gunstige resultaten toeschrijven. Men moge
het nu, vooral van Duitschen kant, gelijk verleden
jaar op het congres der Interparlementaire Unie is
geschied, doen voorkomen alsof geheel het man-
datenstelsel maar een verkapte annexatie der kolo-
niën is geweest — zij, die kennis nemen van de ver-
slagen der Mandatencommissie, weten beter. Vooral
wanneer men bedenkt, dat het vorig jaar ter
assemblée door de Mandatencommissie geheel een
programma werd ontwikkeld om meer belang-
stelling voor haren arbeid in de openbare meening
wakker te roepen. Toen is haar machtiging gegeven
om de vroeger niet openbaar gemaakte rapporten
alsnog te doen drukken; toen is er gesproken over

BIJ VESTIGING

te 's-GRAVENHAGE uit Oost- en West-Indie, is
het vertrouwdsde adres voor RUND-, KALFS- en
VARKENSVLEESCH bij

G. J. VAN 'T RIET
KRANENBURGWEG 91, TELEF. 50854

M.V.Z.
**MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
— ZUIVELBEREIDERS —**

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-
producten.** Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

Kweekerij STUIJVESANT

TEL. 70747 DEN HAAG TEL 70747

Tuinaanleg - Leveranties

Benodigheden - Teekeningen
Begrotingen kosteloos

PLANTEN, ENZ. TE BEZICHTIGEN OP DE
KWEKERIJ STUIJVESANTSTRAAT No. 100

Firma JANUS & Co.

Laat U
voordeelig installeeren

door

P. B. v. MOORSEL & Co.

Kerkplein H-12 DEN HAAG Torenstraat 5

TELEFOON 12898

BEDDEGOED

Gegarandeerd zuivere vulling

Ruime keuze

KARPETTEN

Maison ELEGANTE

Dameskleeding

CHIQUÉ Coupe

APARTE Modellen

NOUVEAUTÉ's

voor de billijkste
prijzen

OOK MODERNISEEREN

Celebesstraat 32 - DEN HAAG - Tel. 13885

BONTMANTELS

Rijke sorteering, chique modellen, prima kwal.
Prijzen vanaf 175.— tot 13000.—. Lange
mantels naar maat met bont gevoerd vanaf 1100.—.
Vossen en bontstellen in alle prijzen. Voor
repareren en moderniseeren, matige prijzen.

Firma JEAN PIERÔT
BONTWERKER. Gevestigd sinds 1903.
88 VAN SWIETENSTRAAT, 's-GRAVENHAGE

Maison H. SIMONS
's-Gravenhage.

MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a

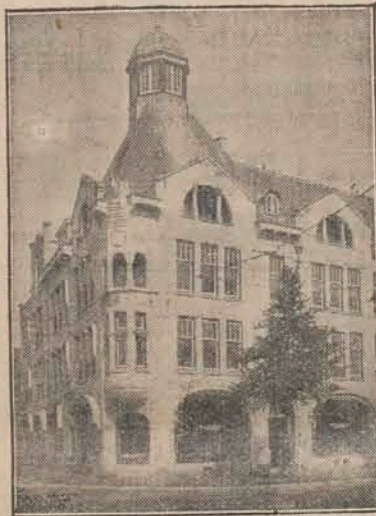
Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

Cursus Boekhouden M.O.

Bij voldoende deelname **Mondelinge Cursussen** te 's-Gravenhage, Deventer, Tilburg, Roermond en elders ter opleiding voor de examens in 1927.

Ook schriftelijke lessen.

Inlichtingen en inschrijvingen bij het **Haagsch Instituut voor Handelopleiding, Azaleastr. 51, 's-Gravenhage.**

MAISON
DROUOT
Fred. Hendrikl. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG

Woning- Inrichting

Beleefd noodigen
wij U uit tot een
bezoek aan onze
Magazijnen
en Modelkamers

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau „NABA”

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

*Net goedkoopste adres voor
Complete Meubileeringen*

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

*Verzendingen door geheel Naeerlana,
Oost- en West-Indië*

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen **uitsluitend** volgens mancolijst.
Verlangt vanaf September a.s. mijn **gratis** maandel.
Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de
periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) RIJSWIJK

Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak
Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

Official **Ford** Dealer

THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1K Garage „Hamim”, H. Wegerif Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

een tijdschrift, dat eventueel met betrekking tot vraagstukken, die het mandaatbeheer betreffen, het licht zal zien, Ongetwijfeld, dergelijke wijzigingen zijn niet van wereldschokkende aard, maar zij duiden toch op een veranderde mentaliteit, ten goede van het werk van den Volkenbond te boeken, en die, mits niet door overhaasting verstoord, goede en blijvende vorderingen in het leven kan roepen.

V. d. M.

De bedreiging der N.-I. theecultuur van concurrerende planters-groepen door hun collectief gevoerde propaganda.

Ongeveer terzelfdertijd zal onder bovenstaand titelhoofd een artikel verschijnen van den Hollandschen Staf-correspondent, J. B. G., van het te New York verschijnend wereldvakblad „The Tea & Coffee Trade Journal”.

Ingevolge eene vroegere aankondiging en beginnend met het artikel van 23 Juli l.l.¹⁾, mocht het „Koloniaal Weekblad” erin slagen een regeling te treffen, waarbij belangwekkende artikelen over de zich duchtig roerende N.-I. thee-industrie²⁾ in dit blad en de „T. & C. T. J.” worden gepubliceerd.

Genoemde correspondent schrijft als volgt:
Vanwege de belangrijke verbruiksafnemning van Ned.-Indische thee in de Vereenigde Staten in het afgelopen jaar gingen door de geheele Nederl. en koloniale pers alarmkreter op, te meer daar zulks alleen kon worden toegeschreven aan de krachtige propaganda-actie van Britsch-Indische zijde. Men vroeg zich in Hollandsche theekringen af, waar het heen ging, als de concurrerende Engelsche theecultuur ook overal elders zou beginnen om met haar theeën die van andere produceerende landen te verdringen.

Zoals werd aangetoond, ondergaat Ned.-Indische thee toch reeds eene depreciatie van circa 10 cts. per ½ K.G., doordat dit product op de belangrijkste theeconsumeerende landen onder zeer bezwarende omstandigheden heeft te kampen. Voor een jaaropbrengst van circa 120 miljoen pond thee is toch daarbuiten geen voldoende afzet. En waarom zijn er in Holland zoo weinige Export blenders en verpakkers? Antwoord: Omdat zij tot dusver zoo weinig aanmoediging van de producenten kregen en alles daar te lande niet als een hecht geheel is aangesloten, doch als los zand in elkaar zit, waar tusschenin grootere klompen, die een bekrompen groep van belangengemeenschap in en tegen het geheel voeren!

De Ned.-Indische theecultuur wordt, zoals bekend, op heel wat wetenschappelijker wijze gedreven dan die van den Engelschen mededinger. En juist om dat gevaar te bezweren en om de verwachte groote uitbreiding op Sumatra 't hoofd te bieden, werden de gewraakte kunst- en vliegmiddelen van die zijde in 't leven geroepen in Amerika, Frankrijk enz. met de diverse fiscale maatregelen elders ernaast.

En het merkwaardigste van het geval is, dat niets van Nederlandsche zijde — waartegen deze actie rechtstreeks gericht is — wordt gedaan, doch dat daarentegen zijdelings daarin betrokken belangen, n.l. die van de Japansche thee-industrie (die tevens daarvan de nadeelige gevolgen ondervindt), de noodige en eenig afdoende maatregelen tot tegenweer trof.

Van die zijde werd een strijdfonds van niet minder dan 2.000.000 yen — of 2½ miljoen gulden — gevoteerd, om in de Vereenigde Staten een tegen-

1) Getiteld: „Hollanders tegen Engelschen, tegen elkaar en tegen zich zelf”, van T. B. G.

2) Vorige artikelen in 't Kol. Wkbl.: Nrs. van 12 Maart, 2 April, 29 April en 25 Juni l.l., welke tevens in de Ned. Dagbladders en Ind. vakbladen ten deele of in hun geheel werden overgenomen.

campagne op grooten schaal tegen de B. E. Cess te voeren, beginnend met 1 Januari 1925. Merkwaardigste is, dat ook hier weer de regering wordt en veilig kan worden ingespreken (wat door belanghebbenden — men moge spreken met wien men wil — in het gerust de Nederland ongewenscht wordt geoordeeld, deze voor de nationale of koloniale dienstmaakt wordt volgens beoordeeling der schapsbelangen, waarbij zeker die eener 1000 lioen gulden groote industrie mogen medespreekt worden). Opnieuw wordt in 't artikel erop gewezen dit een argument te meer is om de „Dutch Tea Winkles” wakker te schudden.

Eene industrie als de Ned.-Indische theecultuur met een tegenwoordig jaar-inkomen, dat op een miljoen gulden geschat wordt met een zich uitbreidende productie daarbij, zal op een ontwakken met een strop om den nek die haarsmoren, zoodra de magere tijden weer aanbreekt.

Ook deze zullen bij den wisselgang der weert terugkomen in de toekomst, evenzeer als in 't verleden het geval was (als b.v. in 1920 en 't laatst).

Hoeveel nut ook de goede pen van den zienden en energieken Redacteur van 't „T. J.” moge uitrusten door zulke prachtige illustreerde beschrijvingen als die over de Suma en Java-theecultures in 't Juli en Augustusnummer niets zal echter de wet van den „survival of the fittest” kunnen tegenhouden, indien de Hollandsche „pennywise and poundfoolish” blijft.

De besteede pence (te zamen circa \$ 8000 's tegen \$ 200.000 van Engelsche en \$ 200.000 van pansche zijde), worden nu door de Ned.-Indische theevereeniging besteed om in de „backwoods of Holland” het gebruik van thee (als thee in 't meen) te propageeren.

Het artikel besluit met de aansporing aan Nederlanders en Britten met: Here is your chance to in and obtain a footing gratuitously!

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.

In de Toradja-landen.

(Vervolg).

Ziekten en gebrek aan een arts-hygiënist.

Te Rante Pao zou veel syphilis voorkomen. schien is 't ook wel framboesia.” In de buurt Makalé zou onder de hoofden syphilis voorkomen. Begrip van het gevaar hebben ze niet — waarom niet verschillen van den gemiddelden Europeer want die heeft evenmin notie van de zeer gevaarlijke betekenis dier ziekte voor 't volkswelzijn! buurt van Mamasa ('t woordje buurt wat heel op te vatten!) zijn geslachtsziekten algemeen. „Waarschijnlijk is dat wel een der oorzaken van er zoo weinig kinderen zijn. Miskramen zijn er ook.”

Er komt een buikaandoening voor, die steeds paard gaat met septichaemie onder de karboon. „Het is niet onmogelijk, dat het eten van het gaar gekookte vleesch dier beesten er de oorzaak van is.” De menschen zouden er niet aan slaan.

Malaria komt het meest voor onder de menschen die de kust bezoeken. Hier weer een typisch beeld van den nadeeligen invloed van haar verkeer — waarmee ik niet wil zeggen, dat geen wegen aan moet leggen, niet moet worden naar economische verbeteringen. Wat ik wil zeggen, is dit: wij, Westelingen, dwingen de menschen een heel korten tijd een stuk „beschaving” door te maken, waarover wij zelf eeuwen geleden gedaan! Wij hebben den tijd gehad ons aan te passen, die menschen krijgen dien tijd niet! Gevaaren voor lichaam en geest staan die menschen te wachten. Die gevaren moeten wij, hoog ont-

J. L. DEBLIE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

Verlofgangers,

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt dan Uw wasch behandelen door de

Electrische Wasch- en Strijkinrichting

VAN KUYEREN & HORSTMANN

WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG

VERZEKERT U tegen ZICKTE

(maximum uitkeering 26 weken per jaar)

bij „**HET HOLLANDSCHE KRUIS**”
Louise de Colignystraat 2a - 's-Gravenhage

COULANTE SCHADEREGELING

VRAAGT PROSPECTUS

de Westerlingen, trachten zoo goed mogelijk te gaan. Dus naast den technicus, naast den cursusambtenaar, naast den onderwijzer, de hygiënist!

Ziekten zouden in die streek veel voorkomen. Malaria is vrij algemeen. Voor behandeling worden de menschen worden opgezonden naar Paloppo (Mag ik den vriendelijken lezer even verwijzen naar mijn verhaal over den weg, die naar de plaats voert? En is men het niet met me eens, dat ik meen dat van de behandeling niets terecht kan komen?) Schurft komt ook veel voor. Er is een warme bron, die geneeskrachtige eigenschappen bezit. Driemaal daags met het water baden enkele dagen lang, zou den lijders die ziekte locale genezing brengen. Mijwormziekte komt er veel voor. Te Rante Pao waren 75 pCt. der menschen, die de ziekeninrichting aldaar bezochten, er mee behept. (Ik merk in 't voorbijgaan op, die inrichting beheerd wordt door een oud-ziekenverpleger, een man die z'n uiterste best doet, maar: deskundige is hij niet. Af en toe komt de van Paloppo eens even kijken). Lepra zou wel voorkomen.

Men ziet: 't is alles even vaag. Kort gezegd, komt zaak hierop neer: van den sanitair toestand is er niets! En nu is het treurige van 't geval dat er in de onderafdeelingen Rantepao en Madat, waar ± 150.000 menschen wonen, geen arts-hygiënist is, terwijl dit niet te wijten is aan gebrek aan geld, maar omdat autoriteiten vonden dat het stellen van een dergelijke deskundige „niet urgent is!” Moet, vraag ik me af, moet de halve bevolking eerst ziek of dood neer liggen om 't welk te maken? Hebben die autoriteiten dan niet de bevolkingcijfers bekeken? Hebben ze 't „k zal maar zeggen „vreemd” gevonden, dat op 19.469 mannen, 14.949 vrouwen, samen dus 34.418 volwassenen, voorkomen; 13.241 jongens, 21.177 meisjes, samen slechts dus 28.629? Heeft hun niet getroffen, dat er veel meer meisjes jongens zijn opgegeven, terwijl er veel minder vrouwen dan mannen zijn genoteerd? Hoe komt dit? Erven er zooveel vrouwen? Waaraan ligt dit? En dit alles geen onderzoek, geen studie waardig? Niet urgent? Maar wat is in vredesnaam dan urgent? (Om niet te worden misverstaan, verwijs ik naar hetgeen ik hiervoren over statistisch materiaal heb gezegd).

Hondsdolheid komt in die geïsoleerde streken weinig voor. Is er een dulle hond, dan maakt men jacht op. Gebetenen willen niet gaarne naar Java om daar te worden behandeld. De Toradja wil buiten zijn land sterven. (Daarom is dwangheiligheid in vreemde streken zoo'n zware straf voor misdaden). Honden treft men in alle kampongs bij hooftaan! 't Vleesch er van is een geliefkoosd voedingsmiddel als bij de Bataks.

Allerlei over den Toradja.

In Makelé zag ik een waterleiding, gemaakt van bamboe. De stammen had men in de lengte uitgeveerd, het merg er uit gehaald, waarna de buis overbleef. De „buis” had een doorsnede van wellicht pl.m. 15 c.M., zoodat er heel wat water kon loopen. De helften waren omwikkeld met rindvezels en touw, zoodat ze vrij goed sloten. Ook er natuurlijk geen betrouwbaar water, maar het vond ik toch erg aardig!

Het land is rijk aan goede sawah's en vruchtboomtuinen. De Toradja bewerkt zijn sawah's met de hand. Zelden gebruikt hij hiervoor den ploeg. Gebeurt met een langen stok, waaraan een vrij lange, platte punt van ijzer is bevestigd. Irrigatie wordt gedaan door de Toradja soms uit in de rotsen. Den oogst plant hij geen tweede gewassen, maar hij water op de sawah's om er ikan gaboes te kweken. Of dit in sanitair opzicht (malariaverspreiding) gevaar oplevert is niet bekend. Dat er vischwekte wordt, komt de dierlijke eiwitvoeding, waaraan bij bijna alle tropische volken veel ont-

breekt, ten goede! Het is dus de vraag wat eventueel het zwaarst weegt!

Het glorieproduct der Toradja-landen is de koffie; echter „Arabica”! Die koffie maakt zeer hoge prijzen, zoodat het bestuur er op bedacht is, den aanplant uit te breiden. Men vermoedt, dat de plant indertijd door Portugeezen is ingevoerd. De koffiëhandel is geconcentreerd te Makalé. Dit om er tegen te waken, dat er geknoeid wordt. Ze zou dan haar goeden naam verliezen, wat natuurlijk groote schade zou beteekenen. Op den passar wordt ze nu ten verkoop aangeboden. Daar wordt van bestuurswege controle uitgeoefend. In 1923 is er een f 113.000 verhandeld. Men meent, dat de aanplant gemakkelijk verdrievoudigd kan worden.

Karbouwen teelt men voor de doodenfeesten. 'n Groot aantal vielen hieraan ten offer. In '21 tot '23 werden gemiddeld per jaar in de onderafdeeling Makalé 1500 dieren geslacht. Varkens eet men alleen bij feestelijke gelegenheden. Waar alle mannelijke beesten gecastreerd worden zoodra ze 3 à 4 maanden oud zijn, ligt het voor de hand dat er een minderwaardig ras is ontstaan. Veel last heeft men vaak van wilde varkens. Ze vernielen den aanplant. Honden richt de Toradja met succes af op de jacht dier beesten. Men ziet: ook hier is het vraagstuk der hondsdolheid 'n puzzel!

Herboscching is ook in deze streken, waar veel gebied ontwood is, een vraagstuk van groote beteekenis.

Voedselgebrek is er nooit. ('t is echter de vraag of de voeding rationeel is, of ze niet te eenzijdig is — maar het aanstellen van een medicus-hygiënist is niet urgent!).

De handel concentreert zich op de passars. Te Makalé is het passar-bezoek te stellen op drie à vierduizend personen per keer. Wat niet gering is! Industrie is er zoo goed als niet. Er worden veel aardden potten gemaakt, niet geschikt voor uitvoer. Aardig is de manier waarop ze van binnen „geglazuurd” worden. Dit zou geschieden met dammarhars. Als de potten nog gloeiend zijn, doet men er wat hars in. Het smelt dan en door draaien en bewegen wordt de heele pot van binnen met een dun laagje bedekt.

Het onderwijs is in handen der zending. Er zijn in de onderafdeelingen Rante-Pao en Makalé 30 scholen. De klacht is wel eens vernomen, dat er van 't onderricht in 't Maleisch weinig werk werd gemaakt en dat men zich te veel toeleede op 't onderricht in de landstaal, omdat men hiermee de ziel van het Toradja-kind beter bereikt dan met een voor hem vreemde taal! Dit is volkomen juist, als Friesland vol ik dit zoo goed... Maar wat zou er van Friesland terecht komen, als er geen onderricht werd gegeven in een „vreemde” taal, de Nederlandsche? En wat zal er van al die kleine volkstammetjes in het groote Indonesië terecht komen, als ze geen taal leeren, algemeen verstaanbaar, om zich onderling te kunnen verstaan?

Bezoek aan een grot bij Tengko.

Hoewel ik mijn reis niet heb ondernomen met het doel natuurschoon te zoeken, heb ik toch geen gelegenheid laten voorbijgaan om er van te genieten, waar het me niet te veel moeite kostte. Van alles had ik gezien: bergen, ravijnen, meren, rivieren, watervallen, oerboschen, grootsche landschappen, schitterende zonsop- en ondergangen, 'k was van al dat schoon verzadigd, oververzadigd naar ik meende. Grotten had ik nog niet bezocht, hoewel de gelegenheid zich daartoe meermalen had voorgedaan. Maar ik had er steeds eenige uren heen en eenige uren terug voor moeten reizen en dat liet mijn tijd niet toe. In de buurt van Makalé bij Tengko bevinden zich een drietal zeer mooie en uitgestrekte grotten. Ze zijn nog niet zoo heel lang bekend. Wel bij de Toradja's, maar die hielden het bestaan ervan geheim. Ze vreesden, dat ze betreden zouden worden; de dewata's ((goden) zouden vertoerd worden en dit zou hun ongeluk brengen. Maar om een of andere reden werden ze den zendeling, die

L. J. VAN DER WAL

DAMES- en HEERENKLEEDERMAKER
PAUL KRUGERLAAN 22, DEN HAAG.
UITGEBREIDE COLLECTIE STALEN.
BILLIJKE PRIJZEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Dr. LAHMANN'S SANATORIUM

Weisser Hirsch
DRESDEN

Chef-arts: Prof. Dr. L. R. GROTE

Physikalisch Diätetische Heilweise

(Natuurgeneeswijze naar dieet)

Psychotherapie - Inhalatorium - Insulin-behandeling
Vrouwenkliniek (bevallingen) - Kuur tegen
vermagering en vetzucht.

Behandeling naar de nieuwste wetenschappelijke methoden. — Uitgezonderd zijn tuberculose en zielsziekten.

Volledige geneeskundige behandeling met normale toepassingen, als massage, alle soort baden, enz., benevens voeding 15 Mark per dag
Kamer vanaf 2 Mark
HET GEHEELE JAAR GEOPEND. PROSPECTUS GRATIS

Opl. v. Onderwijzer(es)

Spoeccursus (Ex. 1926)

Aang. voor den cursus aanv. 1 Sept.
a.s. bij den Directeur der Haagsche
Normaallessen **Beeklaan 445**
DEN HAAG

P. WILLEMSE, Koningsplein 2. Telefoon 30942

Haagsche Normaallessen

Beeklaan 445 - Den Haag
Opl. voor Onderw.(es)

Leerlingen voor de 2e en de 3e klasse kunnen zich aanmelden bij den Directeur P. WILLEMSE, Koningsplein 2, Telefoon 30942.

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar
kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte
Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proefnummer aan bij de Administratie
Prijs per jaargang f 20.— te voldoen in halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage, Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer, Prof. Dr. Karl Döhring, Anne Hallema, Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalf, Prof. Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwenkamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a.

DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

DROGISTERIJ „HET KRUIDENHUIS” Pa SCHOFF - BILTHOVEN

(Ass.-Apotheker - Gedipl. Drogiste)

Julianalaan 16, n. h. Postkantoor Telef. 6524

Minerale en Medicinale Wateren en Zouten
Drogerijen - Chemicaliën - Verbandstoffen - Specialité's
FOTO-ARTIKELEN

Haarlem en Omstreken.

Fa Th. A. KLINKHAMER
APOTHEKER

KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen
Verbandstoffen, Specialité's
Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)
Zeer spoedige bezorging
VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

STOEL'S

**WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL**

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

**HANDEL IN BINNEN- EN
BUITENLANDSCHE BIEREN**

BOTTELARIJ
MEDICINALE- en BRONWATEREN
geregelde versche vulling

DEPOT VAN WIJNEN
der Firma JAGER GERLINGS, Hofferancier
en DE LUZE & FILS

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

Dagelijksche opnamen van bestellingen met
directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Tefel.-Interc. 22265

Comestibles- en Delicatessenhandel
JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Tefel. 22262

Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

GEZ. VAN DEN HAAK

HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118

OPGERICHT ANNO 1881

FIJNWASSCHERIJ

BEHANDELD:

BOORDEN - OVERHEMDEN

BLOUSES en JAPONNEN

IN ALLE STOFFEN

TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

F. C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren
Koloniale Waren
Indische Ingrediënten
Bezorging door de geheele stad

bezig was een huis te bouwen en daarvoor kalk noodig had geweest: van den druipsteen zou hij heel goede kalk kunnen branden. De zendeling, de heer Zijlstra, bood aan om mee te gaan. Dankbaar werd het aanbod het natuurwonder te bezien aanvaard. Damarfakkels werden meegenomen, een Toradja als gids aangesteld — (omdat wij er bij waren zouden de geesten hem geen kwaad doen) — en zoo trokken wij de duisternis tegemoet. Er woei een koude wind. 't Was er kil. De grond glibberig. Dit kwam van de klei, door banjirs meegevoerd. Op ongeveer manshoogte wees een modderige streep het hoogste peil van 't dan razend snel doorstromend water. Als er 'n banjir kwam, waren we natuurlijk verloren. Maar 't was mooi weer, 't had kort van te voren in de bergen niet geregend, zoodat er in dit opzicht geen gevaar bestond. 't Was oppassen, want bij het zwakke licht der fakkels kon men holten, scherpe steenen, diepten niet al te best zien. Ook versperden dikke druipsteenen, soms in den vorm van fraaie pilaren, vaak den weg. Hier en daar moesten we door kleine openingen zoo'n beetje op handen en voeten kruipen. Dan verbreedde zich de grot plotseling tot een vele meters breeden gang. Hier en daar waren ruime zalen hoog en breed. 't Gewelf hing vol met grillig gevormde druipsteenen, de vloer was er mee bedekt, zoodat we uiterst voorzichtig moesten loopen. Plotseling versperde een hoog rotsblok den weg. De Toradja nam die hindernis op zijn bloote voeten met het meeste gemak. Ik had stevige spijkerschoenen aan. Wat Toradja zonder schoenen kon, kon ik natuurlijk met. Dus den rechtervoet kloek en vast ergens op het glibberige blok rots gezet. Die stond, dank zij de spijkers vast. Toen de linkervoet. Die stond ook zoo vast als een huis. Nu de volgende stap. En terwijl ik bepiekerde hoe ik hem dat zou leveren lag ik al achterover, midden tusschen de scherpe en kantige stalagmieten net als ik in 't begin van mijn tocht op Nias onder den omgeslagen auto gelegen had voor ik 't wist. Mijn makkers dachten, dat ik me bezeerd had, maar ik zei gauw: „tida djadi apa". Die uitdrukking laat me sedert den langen nachtelijken tocht met den defecten auto door het oerwoud van Tebing Tinggi naar Lahat niet meer los! 't Was alweer goed afgeloopen: alleen wat schrammen van de scherpe druipsteenen, verder niets.

't Bleek, dat de koperen tabaksdoos in een der achterzakken van mijn rijbroek en de stevige zonnehoed den val hadden opgevangen. 't Speet me voor die doos: ze was plat gedrukt. Dat was haar in het ± 40-jarig tijdperk, dat ze me overal heeft vergezeld, nog niet overkomen!

Ik aanvaardde nu dankbaar de toegestoken hand van den Toradja en beklom het blok. We drongen verder de grot in. Steeds weer nieuwe gangen, nieuwe zalen, waarvan de wanden schitterden in den schijn der fakkels. Na ± een kwartier te hebben „gewandeld" waren we bij den uitgang. We waren allen zeer verheugd de lieve zon weer te zien schijnen.

Van Week tot Week.

8-14 SEPTEMBER.

De Indische paragraaf in de Troonrede. Het beheer van 's Lands overzeesche gewesten zal worden voortgezet in een geest, welke met onze zedelijke roeping jegens die gewesten in overeenstemming is. Om in de toenemende behoeften van land en volk te kunnen voorzien, is ruime toevloeiing van kapitaal onmisbaar. Gewaakt zal worden dat de belangen der Inlandsche bevolking niet door overwicht van dat kapitaal worden benadeeld.

Javaansche studente aan de Rechtshoogeschool. De Loc. deelt mede: Wij weten reeds, dat de dochter van R. Taroemihardjo, Indisch arts te Krawang, thans aan de Rechtshoogeschool te Batavia studeert. Dezer dagen werd ook een dochter van R. M. Soepojo, Indisch arts te Jogja, als leerlinge aan

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord"

Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 3464

FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISE
EN ROLLUIKEN

Levering van alle soorten Timmerwerk

dezelfde hoogeschool ingeschreven. Deze is oudere zuster, R. A. Soesilah, die een betrekking als onderwijzeres met Europeesche hulp aan de Inlandsche normaalschool te Jogja bekijkt.

Zelfbestuur en onderwijs. In de Pertjatoean van 23 Juli wordt met veel waardeering melding gemaakt van de benoeming van Mej. Doerlyd, onderwijzeres, Europeesche leerkracht, aan de H. I. school te Medan. Deze jonge dame is de eerste hooger opgeleide vrouwelijke bloede van het zelfbestuur, dochter namelijk van waarnemend Sultan van Serdang.

Chineesch Landraadvoorzitter. Naar de Loc. is Mr. The Bo Djwan, eerste substituut-gedeputeerde Raad van Justitie te Semarang, benoemd tot tijdelijk buitengewoon voorzitter van den raad van Toeloeng Agoeng. Mr. The is, naar meenen, de eerste Chineesche jurist, die met het voorzitterschap van een Landraad is belast.

Tentoonstelling over Sumatra. In het Museum van Onderwijs te 's-Gravenhage (Hekkelaan 4) wordt op Woensdag 16 Sept. eene Sumatra-Tentoonstelling geopend. Ze omvat de landstreken van Minangkabau, welke ongeveer tusschen Padang en Palembang zijn gelegen, n.l. de Minangkabau of Pataks, Bovenlanden, de Bataklanden en Deli.

De tentoonstelling blijft geopend tot de volgende vacantie. De heer M. Jousra, archivaris van de Batak- en van het Minangkabau-Instituut, zal de opening eene voordracht houden.

Mutaties bij het Hooggerechtshof. De Raadshoofden van het Hooggerechtshof van Ned.-Indië, mr. Roon Swaan, is benoemd tot vice-president van de president van den Raad van Justitie te Batavia, mr. H. W. E. Klomp en mr. E. Pinna, ter beschikking gesteld van den procureur-generaal, benoemd zijn tot Raadshoofden van het rechtshof. (Aneta, 11 Sept.)

Minangkaburaad. Volgens Aneta stelt de Raad van Minangkabau met 1 Juni 1926 de instelling van een kabauraad voor.

Indië en de cycloonramp. Het Amsterdamsch Genootschap van Indië heeft op 10 Augustus 1925 deelt mee, dat van het van den Dag voor Nederl.-Indië een bedrag van f 10.025 is ontvangen ten behoeve van de offeren der stormramp.

Belangstelling voor Indië. Bij de Staatscourant van 10 Sept. bevinden zich de statuten van de vereeniging „Belangstelling voor Indië" te Amsterdam, die tot doel stelt, de belangstelling in Nederland te vermeerderen en wel door de navolgende middelen:

het bevorderen van de gelegenheid om Indië te bezoeken en door Nederlandsch-Indië te reizen;

a. jongelieden, bij voorkeur tusschen 18 en 25 jaar;

b. leeraren, verbonden aan een instelling van hooger, middelbaar en lager onderwijs en personen, daartoe door het bestuur op aangezocht van den adviseerenden raad aan te wijzen; c. voorts door andere wettige middelen, die tot het doel bevorderlijk kunnen zijn.

Behalve een bestuur beschikt de vereeniging over een adviseerenden raad, bestaande uit ten minste 10 personen, die voor den tijd van twee jaren worden gekozen uit de leden door de algemeene vergadering en de bevoegdheid heeft het bestuur te adviseeren in alle aangelegenheden, welke de werkzaamheden der vereeniging, welke het bestuur onder zijn aandacht worden gesteld, betreffen.

De Landvoogd op de Oostkust van Sumatra. De Landvoogd van Sumatra trekt zeer groote belangstelling. De Landvoogd van Laboan-Belawan 40 telefoondraden door de Oostkust hersteld. De daders zijn mogelijk de Javanen, die ontevreden zijn over de plaatsing van hun kampong.

Invoer van bioscoop-films. Een nieuwe filmcollectie is 9 dezer afgekondigd, welke in Nederland treedt op 1 Januari 1926. Alle films moeten vóór 1 Januari worden ingevoerd. Een commissie van vijf leden wordt ingesteld. (Aneta, 10 Sept.)

Japansch Handelsmuseum te Soerabaja. Onder belangstelling van de zijde der autoriteiten is op 10den Sept. te Soerabaja een Japansch Handelsmuseum geopend.

N.V. Manufacturenmagazijn HET ANKER
Voenestraat 49 'S-GRAVENHAGE Tel. 1242

Lingeries - Tricotages - Confectie

UITZETTEN voor de Tropen

ONROESTBAAR STAAL

Mel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

WONDERIE'S STAALWARENHANDEL

vestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

de Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

angvoorstellingen te Adyar (Britsch-Indië). Uit Solo meldt men aan de Loc., dat in verband met het in December a.s. te Adyar (nabij Madras) te vieren gouden jubileum van de Wereldvereniging van Theosofische loges, de vereniging in Ned.-Indië, op voorstel van de afdeling Solo aldaar, tegenwoordig zal zijn met een compleet wajanggezelschap met gamelanspel. De reiskosten voor dat gezelschap zullen worden gedragen door de loges in Indië, terwijl de afdeling Solo de resteerende kosten op zich neemt.

Onder leiding van pangeran Koesoemodiningrat is het gezelschap bezig de mooiste spelen en gamelanliederen in te studeeren om te kunnen verschijnen met het beste, dat er op dat gebied te krijgen is.

Omtrent de uitzending van het wajanggezelschap heeft de Regeering geen bezwaar gemaakt, mits voor een goede reisgelegenheid gezorgd worde.

Bouwschool te Sawahloentoe. Aneta seint dd. Padang, 9 Sept.: De Mijnbouwschool te Sawahloentoe tot opleiding voor mijnbouwkundig opziener, wordt opengesteld voor jongelieden van alle landaarden.

Brand te Padang. Aneta seint dd. Padang, 7 Sept.: Een drukkerij, een autoverhuurderij en enkele toko's alhier zijn afgebrand. De schade bedraagt f 100.000. Een oude inlandsche vrouw is bij den brand omgekomen.

Schot op de Begroeting. Het Soer. Handelsblad meldt, dat het vermoedelijke overschot van de begroeting van 1925 70 miljoen zal bedragen, exclusief de stijging van de douane-ontvangsten. Het totaal overschot is aan te nemen op 100 miljoen. (Aneta, 14 Sept.).

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Tentoonstelling van Chineseesche Kunst.

De Oost-Chineesche kunst schijnt nu in de mode te zijn. Althans te oordeelen naar den stroom van belangrijke tentoonstellingen, j.l. Zaterdagmiddag bij de opening der door de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst en het Stedelijk Museum te Amsterdam georganiseerde tentoonstelling. De groote voorzaal van dat gebouw was er werkelijk te klein voor. Reeds lang vóór 't officiële openingsuur waren alle stoelen bezet, meer dan de helft der liefhebbers moest langs de wanden en de gangen blijven staan. Op de voorste rijen vrijgezeten zetels zetten zich de hooge gasten der Vereeniging: Mr. V. H. Rutgers, Minister van O., K. en W., chef der afdeling, de heer P. Visser, de heer De Gelly, gezant van Frankrijk, de heer Raymond Schilin, voorzitter van den Raad der Fransche Musea, de heer Otto Kümmel, directeur van de afdeling voor Oost-Aziatische kunst aan de staatsmusea te Berlijn, de directoren der Amsterdamsche Musea, een groot aantal autoriteiten, bestuursleden van kunstverenigingen, verzamelaars, artisten, enz.

De tentoonstelling moet voor den voorzitter, Mr. H. K. Westenhuis, wel een voldoening zijn geweest, tot zulk een schare kijklustigen het woord te richten. Hij dankte dan ook met dank te betuigen voor al de onkosten medewerking, ook uit het buitenland. Aan de openingrede ontleenen wij het volgende:

"De kunst van Chinae is een van de oudste en meest ontwikkelde van de wereld. Al hopen wij, dat deze tentoonstelling van Chineseesche kunst voor velen een revelatie zal zijn, wij zijn er ons wel van bewust, dat menig wellicht vreemd tegenover zal staan. Want zij kennen geen voorwerpen uit de latere perioden, aan een bekend, maar bepaalt zich tot wat wij de klassieke kunst van China willen noemen, die tot voor ons tijds, immers tot het begin van de 20ste eeuw, grotendeels volslagen onbekend was.

De belangstelling voor Oost-Aziatische kunst is nog zeer onbekend. Het is het eerst de kunst van Japan geweest, die wij hebben leeren kennen toen dit land zich gedurende eeuwen voor Europeesche tentoonstellingen volkomen gesloten had gehouden, in 1868 daarvoor wijd openstelde.

De kunst van Chinae kende men ternauwernood. Wel het Chineseesche porselein bekend, dat door Portugezen, Engelschen en vooral Hollanders sedert lang naar Europa was gebracht en dat de ontdekking van de porselein-fabricage door de ontdekkingsreis van de porselein-fabricage door de ontdekkingsreis tot voorbeeld diende. Maar de schilderkunst, de bronskunst, de plastiek waren in Europa geheel onbekend.

De tentoonstelling geeft ons rekenschap van wat die

Het beste adres voor prima kwaliteit
MEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
NAAR MAAT tegen zeer voordeelige prijzen is
JOHAN HEUTS - 'S-GRAVENHAGE
GROOT HERTOGINNELAAN 260
concurrereet met de beste huizen uit het Buitenland
EVEN'S PRIMA REPARATIE-INRICHTING

Ringers Bonbons

1ste klasse Ned. Fabrikaat

RINGERS - Rotterdam
Alkmaar

kunst heeft beteekend, die in de oude Chineseesche literatuur zulk een groote plaats heeft ingenomen. Het is niet zoo heel veel wat ons is bewaard gebleven, want het is voornamelijk de schilderkunst geweest, die geleiden heeft onder verwoestingen door voortdurende oorlogen en opstanden in China aangericht. Maar toch kunnen wij thans aan voorbeelden toetsen van hoe groote betekenis die kunst is geweest en wij weten b.v., dat zij tot in de Ming-periode op een zeer hoog peil stond, in een tijd dus, toen de plastische kunsten reeds in verval waren.

Het is in hoofdzaak aan de kunstwerken uit de „Ost-Asiatische Kunstsammlung der Staatlichen Museen“ te Berlijn te danken, dat wij in staat zijn een overzicht te geven van de schilderkunst uit den Sung-tijd, zowel van de rijk gekleurde, zeer gedetailleerd uitgevoerde religieuze schilderijen als van de monochrome, soms even gekleurde schilderijen in Chineseesche inkt. 1)

Ook onze kennis van de prachtige bronskunst is in onze eeuw enorm verrijkt. De bodem van China heeft door den aanleg van spoorwegen, door het graven van putten, door aardstoringen, een deel, zeker nog een klein deel, van zijn begraven schatten teruggegeven.

Tegenover de ceramiek van China staan wij thans eveneens geheel anders dan voor luttele tientallen jaren. Ook hier hebben weder opgravingen ons, wat mythe scheen te zullen blijven, tot tastbare werkelijkheid gemaakt. De vriendelijke producten der „familie verte“ en „familie rose“ met sommige (niet de beste) voorwerpen uit den Ming-tijd, die eeuwenlang voor de Westersche collectionneurs het hoogtepunt der Chineseesche pottenbakkerskunst beteekenden, hebben in onze waardeering een andere plaats gekregen, nu wij de klassieke ceramiek van China hebben leeren kennen. Een geheel vergeten taak van het pottenbakkersbedrijf — vergeten ook in China — het vervaardigen van graffiguren uit klei, is opnieuw ontdekt, en onder veel, wat minderwaardig is, zijn figuren voor den dag gekomen, die met volle recht aanspraak maken tot het gebied der kunst te worden gerekend. 2)

Ik zei reeds dat, wat wij tentoonstellen, velen vreemd zal voorkomen. Maar ik geloof, dat dit gevoel niet blijvend zal zijn bij hem, die zich genegen in deze klassieke kunst wil verdiepen. Zij heeft toch in haar wezen, hoe zeer dit van het onze verschillen moge, geen kenmerkende eigenschappen, die op den duur voor onze Westersche kunstbegrippen onbegrijpelijk blijven. In lijn, vorm en kleur is niets, wat ons onbegrijpelijk behoeft te blijven, al zal de diepere zin van het kunstwerk ons niet steeds worden geopenbaard. 3)

Spreker eindigde met de woorden:

„Is verreweg het meeste op de tentoonstelling uit het buitenland gekomen, wij kunnen toch ook bogen op veel schoons uit Holland, waarvoor wij den inzenders onzen besten dank betuigen. Ik hoop niet te veel te zeggen, indien ik de meening uitspreek, dat het streven van onze vereeniging aan de vermeerdering van het Nederlandsche bezit aan klassieke Chineseesche en, meer algemeen, aan Oost-Aziatische kunst niet vreemd is. Wil echter de belangstelling zich in ons land waarlijk ontwikkelen, dan zal het in Nederland, zooals dat in andere landen is geschied, moeten komen tot de stichting van een Museum van Oost-Aziatische Kunst. 4) Om zulk een middelpunt groepeeren zich belangstellenden en ik ben ervan overtuigd dat, als het er maar eenmaal is, het zonder twijfel zal groeien door schenkingen en legaten. Alle begin is moeilijk, maar indien het mogelijk mocht zijn, dat het particulier initiatief — en ik denk hierbij in de eerste plaats aan onze vereeniging — dat begin zou kunnen maken, dan hoop en verwacht ik, dat te zijner tijd de belangstelling en steun van hoogerhand niet zal uitblijven.“

Ook de keurig uitgevoerde catalogus dezer bijzonder fraaie tentoonstelling is wel een speciale vermelding waard. Na een algemeene inleiding, is de inhoud in drie afdelingen gesplitst. Bij de eerste, de schilderkunst betreffende, geeft H. E. F. V(isser), Archivaris der vereeniging, gevoelige beschouwingen. Zoo schrijft hij o.m.:

„Door inhoud, wijze van voordracht, samenhang met de calligraphie, niet in het minst ook door haar vaak schier immaterieele, sublieme techniek, bestaat tus-

- 1) Dinsdagavond 15 dezer heeft Dr. Otto Kümmel voor leden en genodigden van de Vereeniging van vrienden der Aziatische kunst, in de Industriële Club te Amsterdam een lezing met lichtbeelden gehouden over deze Chineseesche schilderkunst.
- 2) Opmerkelijk, dat enkele dezer graffiguren dus herinneren aan eenzelfde soort plastiek in Bali en Lombok.
- 3) Kan ook ditzelfde niet gezegd worden van de Indonesische Kunst?
- 4) Waartoe toch zeker ook de Indonesische behoort.

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.

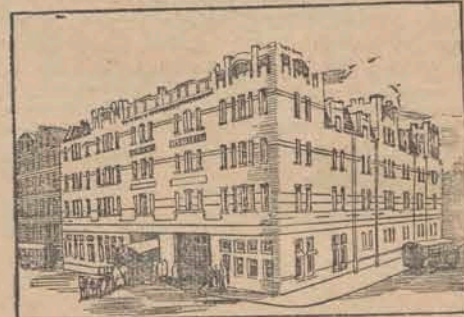
DE GRUIJTER & Co.

DEN HAAG

AMSTERDAM

::

ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels

:: Bewaring bagage ::

voor repatrieerenden

OVERZEE-TRANSPORTEN

Woningbureau P. MAN

Steenhofstraat 5 bij 't Station - Interc. Tel. S. 45

SOESTDIJK

Verstrekt inlichtingen over Buitenplaatsen, Villa's Landhuizen en Bouwterreinen. Zondags gesloten

Vraagt gratis Woningcourant van Vraag en Aanbod van P. MAN voor Soest, Soestdijk, Soestduinen en Omgeving.

N.V. STOOMWASCH- EN STRIJKINRICHTING

voorheen

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn

NEPTUNUSSTRAAT 76-78

DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,

Bedden, Matrassen en Markiezen

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op de logeerk.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUIJER	Kam. m. pens. disp. v. 1 Oct. af. O. d. slaapk. stroom. wat. Badk. en tel. aanw. Tebevr. H. Flick, Nept. str. 148 Schev
Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.	BESCHIKBAAR.
BESCHIKBAAR.	Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM	Bezoekt Hotel Pension Roosendaal, Café Restaur. Tel. 13574 OVERVEEN A. J. V. SCHOOTEN, Eigenaar voorheen Hofmeester der S. M. N.
--	--

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257
Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.
Rijsttafel vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
Holl. Diners vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.
Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK
Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 DEN HAAG Sweelinckstraat 158

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES PEKELVLEESCH
ROOSTBEEF
HAM, ENZ.
Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

BEKENDMAKING

Hiermede maak ik U bekend, dat ik heb geopend een 1ste klas inrichting voor uitzending van diners
Levering van extra Diners aan huis
Din-ers bestaande uit

LUNCH f 0.80	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Vleesch Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Visch of wild Compote en Dessert.

Van 12—2 en van 5—8 uur
CROQUETTES f 0.15 VLEESCH PASTEITJES f 0.20
Aanbevelend, **MAISON DE HELD**
KON. WILHELMINALAAN 432 - VOORBURG - TEL. V. 000

Maison NIEKERK

Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 30328
Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central
Diners f 0.85 - f 1.- - f 1.25
en verder uitgebreid
Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37 ZEIST.
Munt uit door goede keuken
en billijke prijzen
wordt door gegoede Indische Familie's aanbevolen.

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

schen schilderkunst en wijsbegeerte, tusschen schilderkunst en natuurbeschouwing een onverbreekbaar, innig verband. Zeker hebben verschillende zijden van den Chineeschen geest zich uit kunnen zeggen in prachtige werken der ornamentiek, in schier volkomen, plastische uitingen, in vormen en materialen — de ceramiek! — die van zeldzaam begrip en hoogste verfijning getuigen. Toch zijn er dingen te zeggen geweest — of eigenlijk niet te zeggen geweest — die men slechts door middel van het Oost-Aziatisch penseel, de subtiele zijde, het schoone papier, de sobere tot rijke schakeeringen van den verrukkelijken Oost-Indischen inkt, en de fijne, nooit schelle kleuren, kon pogen aan te duiden.”⁵⁾

Het tweede gedeelte: *Figuratieve en ornamenteele Plastiek*, wordt zaakkundig beschreven door T. B. R(oorda), terwijl H. K. W(estendorp) uitlegging geeft der bijeengebrachte verzameling *grafplastiek en ceramiek*.⁶⁾ Bij ieder nummer is een korte vermelding, zowel in Nederlandschen als Engelschen tekst, terwijl de catalogus besluit met een fraaie reeks fotografische afbeeldingen.

Uit alles blijkt met hoeveel liefde en toewijding deze tentoonstelling is samengesteld.

Wij eindigen dan ook met een warme opwekking tot niet één, maar tot, zoo veel mogelijk, herhaald bezoek; het genieten zal er telkens grooter door worden.

⁵⁾ Wat is de serie der vijf schilderijen van Arhat prachtig; vooral de suggestieve kleuren van nummer a.
⁶⁾ Onder de vazen en kommen zagen wij verscheidene, die aan modern aardewerk doen denken. Er wordt dan ook op dat gebied veel nage-maakt.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Inlandsche Volkshuisvestingscongres.

De Loc. (31 Juli) verwelkomt het congres, dat opnieuw te Semarang samenkomt en algemeene belangstelling verdient. Het is een der vele verblijdende teekenen dat Westerlingen de misstanden hier niet meer met de schouderophalende onverschilligheid van den vluchtigen toerist voorbijgaan, doch er voor blijven stilstaan en zich geroepen voelen om ze te helpen wegruimen. Dat is mooi praktisch werk, waarbij het Westen en het Oosten elkander de hand kunnen reiken. Gezamenlijk bouwende aan „Kromo's woning”, waarvan de modellen verzezen zijn op het voorerf van Semarang's Kaboepten, zal men tegelijk arbeiden aan het grootere gebouw, dat alleen op kan rijzen op den grondslag van onderlinge waardeering van West en Oost.

Het *Soer. Hbl.* (3 en 5 Aug.) en *De Loc.* (31 Juli en 3 Aug.) geven een verslag van het congres.

Burgemeester *De Jongh* sprak over de ontwikkeling van de Indische steden en wees er op, dat ze vroeger alleen groote desa's waren, en hoe het de arme is, die naar de stad trekt. Dit heeft tengevolge, dat de hygiënische omstandigheden zeer slecht zijn. De sterfte overtreft in den regel de geboorte. De meeste inwoners zijn trekkers. Het meerendeel der bevolking verricht loonarbeid, welke het onverschillig is te Semarang of te Soerabaja of elders uit te oefenen. De ongeorganiseerdheid van den loonarbeid heeft ten gevolge, dat de wet van vraag en aanbod wordt gevolgd, waardoor groote beweeglijkheid der loonarbeiders noodig is. Deze omstandigheid leidt er ook toe, dat hier een staking nooit eindigt. De arbeiders van een werkgever, bij wien gestaakt wordt, keeren niet tot dien werkgever terug; de stakende arbeiders verdwijnen. Aan de hand van een aantal lichtbeelden liet *tr. Maclaine Pont* iets zien van de door hem gevolgde werkwijze, om met bamboe een goede woning te construeeren, zonder dat het bamboe-materiaal aan raten gelegenheid biedt om zich er te nestelen. Die proeven zijn zeer ver geslaagd. Na veel pogen en ook menige mislukking is spr. tot een dakconstructie gekomen, die zeer gemakkelijk uiteen kan worden geworpen en worden schoongemaakt. Deze constructie — te vergelijken met de baleinen van een parapluie — munt uit door stevigheid. Het groote draaggewicht rust op de hoeken der nokbalken, waardoor deze nokbalken zelf van normale afmetingen kunnen zijn en de atapbedekking — bij deze constructie eveneens mogelijk gemaakt — rust op een zoo eenvoudige doch tevens sterke constructie, dat een vallende palm haar niet verniet. Binnenkort zal spreker een tiental woningen

Garage JANSEN, Wassenaars

135 Rijksstraatweg 135
Tel. KIEVIT (Haag) 562
Service and Filling Station

met een dergelijke dakconstructie opzetten. Daarvan voor den onderbouw djati worden toegepast, door ook in dit opzicht aar de wenschen van de men hier kan zien, welk een brandende kwestie, *betering van de volkshuisvesting op Java tot een streven te maken*, aan de orde werd gesteld, be de spr. dit gedeelte van zijn voordracht.

Naar *De Loc.* (3 Aug.) verneemt is door de *sie van het Java-Instituut ter bestudeering der verbetering*, bestaande uit de heeren *Maclaine Karsten* en *Mooyen*, bij de regering een rekest diend, waarbij verzocht wordt om bij de verbetering in de woning toestanden in het algemeen en de dienste der pestbestrijding in het bijzonder, in de volge rekening te houden met de eischen, die nisch en cultureel oogpunt worden gesteld.

Economische en sociale aangelegenheden. De der hooge belastingen en sociale maatregelen.

De heer *Smissaert* geeft in het *Soer. Hbl.* (7 een perspectief van de *Economische en sociale gelegenheden* in Europa. Onder de menschen, hij over het economisch perspectief der oude spreekt, zien altijd de best-geinformeerden de toehet donkerst in. *De industrie in Nederland* manhet eerste kwartaal van 1925 een overgangstij door en de omvang van de handelsbeweging was gewicht en naar waarde in vergelijking met hetste kwartaal van 1924 afgenomen; ook de uitvoer de waarde kwam ditmaal op een lager peil. Uitringen waren de voorspoed van de tuinders in Westland en de groote welvaart in de bloemstreek.

In zijn jongste jaarverslag van de Javasche heeft mr. Trip een welsprekend betoog gehouden belastingverlaging. Nederland heeft zijn afzetgebied Ned.-Indië voor een niet onbelangrijk gedeelte aan dere landen moeten afstaan. Of het dit terrein terugwinnen, zal in hoofdzaak afhangen van het der lasten, welke als *gevolg van belastingheffing ciale maatregelen* op de Nederlandsche bedrijven ken.

In aansluiting met deze waarschuwing vindt *Crt.* (10 Aug.) in de „*Fabriekscourant*” van spoor” een merkwaardige bevestiging van spraak, en het is de „*D. C.*” duidelijk, dat men doen heeft met een typisch uitvloeisel der heden, als waarop de heer Trip doelde. De van „*Werkspoor*” vraagt thans aan de arbeider in beider belang, genoeg te nemen met minde. Maar feitelijk zou die directie terecht moeten bij de Nederlandsche Regeering om van haar krijgen opheffing der lasten, die het Nederlands bedrijf drukken en uitsluiten van concurrentie wereldmarkt. Misschien dat een zakenman als Colijn, als eerste minister, naar een dergelijk zal luisteren.

De Legervoorraden.

Het „*A. I. D. de Pr. Bode*” ontving het verzo opneming van de volgende verklaring: De legemandant verklaart *ten stelligste*, dat de in het „*De aftakeling van ons leger*”, voorkomende avondeditie van het *Alg. Indisch Dgbl.* van 1 Augustus 1925, gegeven voorstelling van zaken de stand der leger-voorraden een ernstige voorverdediging zou uitsluiten, volstrekt bezijden de heid is.

Het „*A. I. D.*” verklaart zich te verheugen de stellige verklaring over de legervoorraden een maakt aan gerezen twijfel (*Deli Crt.* 10 Aug.). *Hbl.* (27 en 29 Juli en 4 Aug. 3de bl.) wijdt een schouwningen aan de desbetreffende artikelen „*Java-Bode*” (31 Juli) en „*A. I. D.*”

De bevolkingsrubbercultuur.

Door den dienst der belastingen is eene twee vulling samengesteld op de monografie over rubbercultuur. Aan de hand van deze aanvulling *De Loc.* (6 Aug.) e. e. a. over de bevolkingsrubbertuur in Palembang. Een bevolkingsrubbertuur de wijze van exploiteeren betreft, uiteraard dan een op modernen grondslag geëxploiteer tuuronderneming. Noch met zaadselectie noch oculatie houdt de Inlandsche rubberman — in algemeenen zin gesproken — zich op de bibit, die in de bestaande tuinen voor ligt, plant die uit in een voor een cultuurondern veel te dicht plantverband en begint, met toe van de meest verschillende methodes, te tappen

VERKOOPHUIS

Groot Hertoginnelaan 101
SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
INGERICHT

Bestaat ruim 25 jaar
DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

Gepantserde Hut- en Ruimkoffers

in alle maten
TEVENS REPARATIE-INRICHTING
Speciaalhuis in alle soorten Honden-artikelen
Honden-brood en -geneesmiddelen
WILH. TOONEN - DEN HAAG
3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postkantoor

zoodra er wat te tappen valt. Is een deel van den aanplant te zeer uitgemergeld, met 't gevolg, dat de boomen geen latex meer leveren, dan wordt er niet getapt op grond van de stellig niet onjuiste overweging, dat er — niets te tappen valt. Men wacht dan, tot tijd wijle er van de boomen weer latex gewonnen kan worden. Het behoort na deze uiteenzetting geen bevestiging, dat de bevolking het „clean-weeding systeem” in de praktijk heeft toegepast. Hoogstens werd het onkruid, wanneer het al te welig ruim opschoot „in-grooten stijl” opgeruimd. Onder den druk der malaise zijn de Europeesche cultuurondernemingen er toe overgegaan om derwijze te handelen en na verloop van eenigen tijd bleek, dat de bevolking negatie van het clean-weeding systeem nog zoo kwaad niet was. Het wordt dan ook niet langer in toepassing gebracht. Aanleg van den tuin en tappen van latex — zoo iets te tappen valt — vormen dus de hoofdwerkzaamheden in den bevolkingsrubbertuin.

Het „A. I. D.” (Deli Crt. 12 Aug.) vertelt van de tegenwoordige geldwegsmijterij in Djambi. Het autorijden is hier feitelijk uitsluitend een vermaak evenals de bangsawan. Djambi is naar geen enkelen kant met de overige deelen van het gewest door een weg verbonden en in de plaats zelf is de geheele straatlengte slechts 5 K.M. En op deze 5 K.M. rijden reeds 156 auto's en met elke boot worden nieuwe aangevoerd. Deze mallemlen vindt men, zij het op kleinere schaal, ook op een aantal andere plaatsen langs de rivier. Het minimum wordt wel bereikt te Moeara Tambesi, waar een auto de beschikking heeft over 150 M. weglengte en bij gebrek aan ruimte niet kan draaien en daarom den weg beurtelings voor en achteruit aflegt!

De „Java Bode” (Deli Crt. 12 Aug.) klaagt er over, dat de levensstandaard voor het overgrote deel der Europeesche gemeenschap in Palembang, ondragelijk hoog wordt. De berichten, die haar vanuit Djambi bereiken, overtreffen echter alles. De koelieelonen staan daar op een basis van een flink Europeanen-inkomen. Wat zegt men wel van dagloonen van 7.50 tot 10 en 15 gulden?

De Deli Crt. (15 Aug.) bespreekt het resultaat van het Amerikaanse onderzoek naar de positie der rubbercultuur in al zijne geleidingen. Het rapport is verschenen in den vorm van een publicatie van het Department of Commerce, onder den titel *The Plantation Rubber-Industry of the Middle East*. De schrijver berekent, dat van de bepante oppervlakte in het Oosten niet minder dan 69 % in Britsche bezittingen is gelegen, 29 % in Ned.-Indië en 2 % in het Fransche Indo-China. De heer Figart, die Ned.-Indië bezocht, komt evenals de heer Still tot de conclusie dat er een tekort aan rubber zal zijn in de toekomst. Hij berekent het begin daarvan in 1928 en acht het veel lager dan zijn voorganger. Maar ook hij vergeet — aldus de „D. C.” — zoogoed als de heer Still om de veel hogere productie der geselecteerde rubbertuinen in aanmerking te brengen. En dat is een groote factor voor de toekomst.

De gouvernements-rechtspraak in de Buitengewesten.

In het *Bat. Nwsbl.* (5 Aug.) bespreekt S. bovengenoemd onderwerp. Het Dep. van Justitie vindt de door de B. B.-ambtenaren om haren cenvoud en snelle werking zoo hoog geprezen *adatrechtspraak* uit den boeze en ziet alleen heil in de Gouvernementsrechtspraak. De ambtenaren B. B. voelen meestal eerst dan voor Gouvernementsrechtspraak als een streek daar, naar hane inzichten, rijp voor is en er ook rechterlijke ambtenaren voor beschikbaar zijn. Moge zulks op Java wel het geval zijn, in de Buitengewesten ontbreekt daar vaak nog heel veel aan. Een zeer groot aantal Landraden wordt voorgezeten door den B. B.-ambtenaar. Nu zijn B. B.-ambtenaren wel van alle markten thuis, doch begrijpelijk is, dat waar zij niet die wetten kennen hebben, die een meester in de rechten bezit, alle crimineele vonnissen onderworpen zijn aan revisie door de Raden van Justitie en van civiele vonnissen appél op die Raden is toegestaan en, waar deze raden enkel bestaan uit rechtsgelerden, geheel doorkneed in het formalisme, dat de Gouvernementsrechtspraak aankleeft, dus nog al eens een vonnis van de Landraden door een B. B.-ambtenaar voorgezeten, wordt vernietigd. De bevolking wordt bovendien gedreven in de armen der procureurs-bamboe, want zonder deze, is in een civiele zaak b.v. niets te beginnen. Tegen het formalisme, een inderdaad niet uit te schakelen factor in de rechtspraak, wordt, door de toevoeging van onbekwame griffiers, vaak gezondigd en vernietiging of herbehandeling van het vonnis, eerste fnuikend voor het aanzien der rechtspraak,

H. ISERIEF & ZONEN

Plein h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel. 10299

Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoederen
Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.

Dr. RASUREL Wollen Onderkleeding

van Natuurwol met
Turfvezels voor Heeren, Dames en Kinderen

het tweede voor een vlotten gang van zaken, is het onvermijdelijk gevolg ervan. Wanneer nu nog onder de oogen wordt gezien het feit, dat de griffiers en deurwaarders aan de Landraden verbonden, aan de betrokken partijen vaak veel te hooge kosten in rekening brengen, dan kan men begrijpen hoe het komt, dat de Gouvernementsrechtspraak, werkt zij op de hierbedoelde gebrekkige wijze, het volk niet raakt, eer zelfs tot ergernis strekt. Bovendien schijnen bruikbare griffiers niet overvloedig te zijn, zoodat vaak met inferieur personeel gewerkt moet worden en dan rijst de vraag of het niet beter ware, dat de Gouvernementsrechtspraak haar plaats zoolang afstaat aan de adatrechtspraak, totdat zij mogelijk in de toekomst in vol ornaat hare intrede kan doen. De vonnissen der adatrechtspraak zijn ook aan revisie onderworpen, n.m. van den Resident. Bij wederinvoering der adatrechtspraak gaat het gilde procureurs-bamboe ten gronde, het verloop der zaken is veel korter en snel recht een oogenblikkelijk gevolg, formalisme bestaat daarbij haast niet.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

China en de Islam.

I.

Over de Mohamedaansche Beweging in China hoort men niet veel spreken, schrijft men in de „Perniagaan” van 27 Maart 1925, daarbij in herinnering brengende, dat, volgens de gegevens, voorkomende in het Boek „Hui Hui Yuan Lai” (pag. 302), de Mohamedaansche Godsdienst, nu ongeveer een 1000-tal jaren geleden, vanuit Arabië en Perzië, over land, naar China werd verspreid en dat het oorspronkelijk gering aantal volgelingen geleidelijk tot miljoenen is vermeerderd.

In het jaar 1909 werd de sterkte, blijkens het voorkomende in de October-aflevering van het Tijdschrift „Revue du Monde Muzulman”, geschat op:

In de provincie	Chihli	1.000.000
„ „	Shansi	25.000
„ „	Mantsjoeria	300.000
„ „	Shantung	200.000
„ „	Kansu	3.500.000
„ „	Shensi	500.000
„ „	Honan	250.000
„ „	Kiangsu	250.000
„ „	Anhwe	40.000
„ „	Chekiang	7.500
„ „	Szechisan	250.000
„ „	Hupeh	10.000
„ „	Yuunan	1.000.000
„ „	Kwechow	20.000
„ „	Hunan	20.000
„ „	Kiangsi	2.500
„ „	Tukien	1.000
„ „	Kwangsi	20.000
„ „	Kwantung	25.000

Of te samen in de 19 provincies 7.421.000

Neemt men de schatting over van Said Solejman, dan zou het aantal Mohamedaansche Chineezers in China bedragen 40 miljoen of ongeveer 1/10 gedeelte van de geheele bevolking.

De diensten van tal van Mohamedaansche Chineezers werden door de opvolgende Keizers van China op hoogen prijs gesteld en velen hunner werden tot de hoogste waardigheden in het land geroepen, doch sedert de vreemdelingen hun invloed deden gelden en van meening waren, dat de leiding van de Chinesche zaken niet aan de Mohamedaansche functionarissen kon worden toevertrouwd, ontstond wantrouwen tusschen het hoogste gezag te Peking en het Mohamedaansche gedeelte der bevolking.

Volgens bovenstaande opgave is de provincie Kansu het grootste Mohamedaansche centrum in China en wel meer in het bijzonder de stad Hochow.

De correspondent van de „North China Daily News” maakte onlangs uit Lanchow (Kansu) in dit nieuwsblad melding van de aanwezigheid in het Noordelijk gedeelte van de provincie Kansu van uitgestrekte gezonde gronden ter breedte van honderden palen.

Er zijn evenwel ook nog andere meer smalle terreingedeelten, die zich uitstrekken tot aan de uitloopers van hetgebergte, dat bekend is onder den naam van Nan Shan.

De vlakke bodem dezer terreinen is zandachtig en begroeid en levert fraaie natuurgezichten op.

In deze provincie loopt de oude groote weg naar Centraal Azië, die vroeger dikwijls zulk een groote rol

NIJMEGEN

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeergemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81 Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor
Huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar

„De Ind. Rijsttafel” door

FR. BLOM, Schrijver van

„Moderne Kookkunst”,

verkrijgbaar bij den Boek-

handel en bij de Uitgeefster

Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

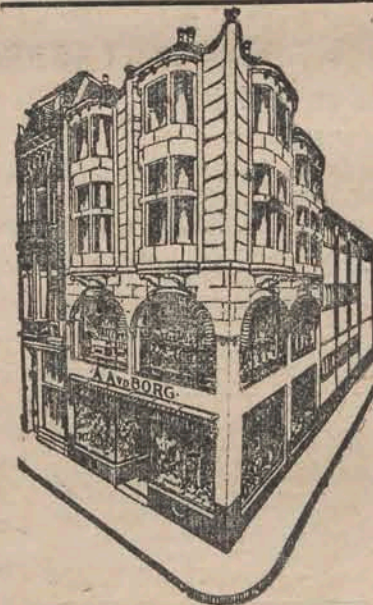
P. TH. VIS, BANKETBAKKER

ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT

NIJMEGEN ··· TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

A. A. v. d. BORG

Broerstraat 43

NIJMEGEN

WARENHUIS

voor

Galanterieën,

Porcelein-, Glas- en

Emaillwaren,

Borstelwerk,

Schoonm.-artikelen,

Lederwaren, Staal-

en Mandenwerk,

Groote keuze

Kinderspeelgoederen

Dagelijks iets nieuws.

—

—

—

—

GEBR. v. EGMOND

Waalsdorperlaan 22 Telef. 71639

DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten

— Vraagt gratis prijsopgaaf —

P. VERSCHRAGEN
KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend ENGELSche STOFFEN

LEVERT TEVENS
ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. 30343

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren

Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch **RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH**
tegen sterk concurrerende prijzen.

Aanbevelend : C. D. WESTPHAL.

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

WEGENS OPHEFFING

van al onze Heeren Mode-Artikelen ruimen wij deze tegen fabelachtig-lage prijzen op. **Heeren Overhemden** van f 1.98, **Zijden Zelfbinders** voor **spotprijzen**. Gaat dat zien. Doet nu uwe inkoop, het is Uw eigen belang.

Tevens ontvangen een groote sortering **Wollen Kindervesten** vanaf f 1.98 en **Wollen Damesvesten** vanaf f 3.98, **Tricot Zijden Japonnen**, de nieuwste Nouveautés. Bezichtig onze Etalages.

*** Eenigst adres thans om koopjes te halen.**

Magazijn „DAHEEMA”
95A W. DE WITHSTRAAT 95A, hoek v. Diemenstr.
HALTE LIJN 5 DEN HAAG TELEFOON 35913
ZONDAGS TOT EÉN UUR GEOPEND

Het soliedst adres
voor Electriche benodigdheden
en Installeeren van electriche
geleidingen, is

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

Goedkoop buiten wonen

HEERENHUIZEN met grooten Tuin te Hillegersberg, in prijzen van f 6600.- tot f 8500.-
Brieven onder No. 618, bureau van dit blad,
Nobelstraat 20, Den Haag.

Goedkoop Wonen - Goedkoop Leven

te Alphen a/d Rijn

Ruime Heerenhuizen te koop, bevattende 6 Kamers, Keuken, Kelder, Schuur, Voor- en Achtertuin, Gas- en Waterleiding, Electr. licht, voor f 7500.- tot f 8000.-
Brieven onder nummer 618a, bureau van dit blad,
Nobelstraat 20, Den Haag.

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDERIJ EN
LINIËERINRICHTING
HOUTMARKT 28-30
'S-GRAVENHAGE TELEF. 10704

heeft gespeeld en door de Mohamedaansche Chineesche bevolking in het Noord-Westelijk gedeelte van de provincie, tijdens de vele binnenlandsche oorlogen werd verwoest.

Het is van uit Hochow dat de leiders en de inwoners zich verspreidden, in het Zuiden tot Taohow en tot Sining in het Noorden, terwijl, ten einde die godsdienstige beweging zooveel mogelijk in evenwicht te houden, de Chineesche regeering vele jaren de politiek volgde van het verleenen van de hooge functies in de provincie en meer in het bijzonder van de militaire, aan de leiders dier actie.

Zoo heeft de Mohamedaansche Generaal Ma Tu Hsiang te Chabar in het Oosten de teugels in handen aan Shansi.

Zijne familieleden voeren het bestuur te Ningsia. In het district Liangchow handhaaft de derde zoon van den ouden fanaticken muzelman Ma Han Au, met kracht het gezag.

Ten Westen van dit district, is de Mohamedaansche generaal Ma Lin te Kunchow de leidende persoon.

Tusschen Hochow en Tibet in het Zuiden is van de vier commandanten de groote despoot generaal Ma Chi te Sining geplaatst.

Zoodat men kan zeggen, dat de geheele streek van Noordwestelijk China in handen is van vreemden met een vreemden godsdienst, die naar welgevallen met de Chineezen kunnen handelen zooals zij dat wenschen.

Ten slotte wijst de correspondent nog op den toestand in het Chineesche gedeelte van Turkestan, waar, hoewel het meerendeel der bevolking niet Mohamedaansch is, toch Mohamedaansche autoriteiten het gezag in handen hebben.

Het is zijns inziens zeer goed mogelijk, dat de toestanden en verhoudingen in de provincie Kansu de aanwezigheid van vele Mohamedaansche gezagvoerenden noodzakelijk maken, die, voor het geval een broederoorlog uitbreekt, hunne gewapende macht ter beschikking hebben.

Doch ook is het mogelijk, dat zij droomen van de stichting van een Mohamedaansch Rijk, dat zich uitstrekt van Tasik Baikal tot Tibet en van Bokhara tot Mongolië.

(Wordt vervolgd).

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over de Chineesche en Inlandsche Persbureaux in Ned.-Indië.

De aanwezigheid van Chineesche en Inlandsche persbureaux, is in Ned.-Indië eene hooge noodzakelijkheid, want op die wijze moet de Chineesche en Inlandsche Pers hare vleugels uitslaan en kan zij de opgenomen taak naar behooren vervullen.

Zij ontvangt daardoor nuttige en vertrouwbare berichten, die het lezend publiek tevreden stellen en waardoor het aantal abonnementen toeneemt.

Deze plicht, goed opgevat, doet het peil der journalistiek en den maatschappelijken stand der journalisten stijgen.

Dat aan het oprichten van een werkelijk goed Persbureau, waarin een compleet stel journalisten werkzaam is, hooge geldelijke eischen worden gesteld, spreekt van zelf en is aan iedereen wel bekend.

Wanneer men echter, zoo wordt in de „Sinar-Sumatra” van 23 Maart 1925 gezegd, kennis neemt van den inhoud der Chineesche en Inlandsche Nieuwsbladen, dan moet men wel tot de conclusie komen dat er ten deze nog wel iets ontbreekt, dat moet worden aangevuld en welk gebrek hoofdzakelijk ontstaat uit het feit, dat zoo weinig Redacties bij de aanwezige Telegraaf- en Persbureaux in Ned.-Indië zijn aangesloten.

De Nederlandsche Pers heeft in Ned.-Indië haar eigen Persdienst, die het publiek tevreden stelt, terwijl de Chineesche en Inlandsche Pers moet vertrouwen op de berichten, welke de Nederlandsche Pers aanbiedt.

Het feit bestaat, dat in de laatste maanden, op Java, plotseling tal van Chineesche en Inlandsche persbureaux zijn opgericht, die met elkander concurreeren, ter verkrijging van abonné's voor de in Indië verschijnende Nieuwsbladen.

Daarbij doet zich het verschijnsel voor dat de toegepaste tarieven zóó hoog zijn gesteld, omdat men anders de hooge loonen der vaste correspondenten niet kan betalen, en dat men verplicht is een geldelijk voorschot te vragen voor de berichten, welke men later leveren zal.

De Schrijver heeft niet de bedoeling de handelingen van de oprichters dier Chineesche en Inlandsche Persbureaux te laken, doch vindt het wel vreemd, geld te vragen, alvorens die bureaux de bewijzen hebben geleverd van hetgeen zij kunnen presteeren.

Uit een zakelijk standpunt bezien, zal er trouwen van de zijde van het publiek, onder die omstandigheden wel geen groot vertrouwen worden geschonken aan de Beweging dier Persbureaumannen, want Publiek zal in de eerste plaats wel willen weten de toegezonden berichten zijn verkregen door eigen bemoeiingen dan wel door het eenvoudig overnemen uit de Nederlandsche Nieuwsbladen.

De ondervinding, welke men ten deze zal opdoen zal wel uitsluitel geven, waarbij de Schrijver de opmerking maakt, dat het algemeen belang de bekendmaking van de verklaring eischt, dat het publiek, ten aanzien van de nieuw opgerichte Persbureaux, noodige voorzichtigheid zal betrachten.

De praktijk wijst aan dat één of twee personen, in de journalistiek werkzaam zijn, al spoedig neigingen gevoelen voor de oprichting van een eigen Persbureau en daarbij de meest mogelijke reclame gebruiken, ten einde de aandacht van het publiek te trekken.

Zulk eene actie heeft, in aanmerking genomen de wenschelijkheid dat iedere plaats van eenig belang over een eigen werkelijk Persbureau beschikt, bezwaren in, doch, wanneer, zooals thans, dikwijls 3 Persbureaux in eene stad aanwezig zijn, dan kan de schrijver zich met dien toestand moeielijk eenigen.

Zijns inziens is zulk een groot aantal overbodig, waar het algemeen bekend is dat die Persbureaux berichten verspreiden, die alle van denzelfden inhoud zijn.

Naar zijne meening zal het bedrijfskapitaal, waarmee de plotseling opgekomen Persbureaux werken, wel beperkt zijn tot het noodige schrijfmateriaal, terwijl het aanwezige personeel zich wel zal bepalen te misschieten één correspondent.

Men stempelt zulk een bureau echter met den naam van Persbureau, ten einde aan het verlangen naar verhooging van eigen grootheid te voldoen.

Een goed verzorgd Persbureau moet met voldoende bedrijfskapitaal werken en zijne taak ernstig opvatten en niet beginnen met het vragen van gunsten van allerlei aard, die het wantrouwen opwekken van het publiek.

De Schrijver persoonlijk wil gaarne de Chineesche en Inlandsche Nieuwsbladen in Ned.-Indië steunen, doch de Persbureaux moeten eerst de bewijzen leveren, dat zij noodig en nuttig zijn en goed werk kunnen leveren.

Wanneer zulk een Persbureau echter niet meer dan een overschrijfkantoor van de in Indië verschijnende Nederlandsche Nieuwsbladen, dan doet het publiek beter de Beweging dier Persbureaumannen laten voor wat zij is.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht

Geschiedkundige Tijdfafel van Suriname.

Door den Vertegenwoordiger der Vereeniging Oost- en West in Suriname, de heer Fred. Oudschans Dent, samengesteld een geschiedkundige tijdfafel van Suriname, bevattende een volledig overzicht van alle belangrijke waardigheden der kolonie, aanvangende 1613 tot heden in tijdsorde en voorzien van een alphabetischen kluisper, door hem in samenwerking met den heer J. Bueno de Mesquita, Hoofdcommissie aan het Immigratie-Departement, daaraan toegevoegd.

Verkrijgbaar bij de boekhandelaren J. H. de Bree, Amsterdam en M. Nijhoff, Den Haag. Prijs f 1.—

De Indische Gids.

De Sept.-afl. opent met het portret van den nieuwen Minister van Koloniën Z.Exc. Welter. — Dr. H. C. Hering begint de artikelenreeks met een beschouwing over de positie van den adel ten opzichte van het volk op Java. De schr. constateert, dat het reeds door de Oost-Indische Compagnie van de Javaansche vorsten genomen, sedert in 1830 door den Gouverneur-Generaal van den Bosch uitdrukkelijk toegezegd, later in het regeerings-reglement van 1854 opgenomen, erfelijkheidsbeginsel bij de benoeming van regenten inderdaad tot heden te recht gehuldigd is gebleven, dat voorts de noodzakelijkheid om het Javaansche volk steeds onder de onmiddellijke leiding van eigen hoofden te laten (art. 67 R.) niet altijd voldoende in het oog is gehouden, doch vooral dat het met de beide vooraf gegaan.

VERLOFGANGERS

wanneer U zich in Den Haag vestigt
vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE**
Electriche Artikelen aan bij:
K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
Telefoon 54325

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. V. E. H.

maximen direct verband houdend beginsel om den Javaanschen adel steeds aan de spits van het volk te doen staan, meermalen verkracht is geworden, — naar hij meent — niet opzettelijk, doch in den regel, althans in de laatste 10 jaren, omdat de Overheid, luisterende naar nieuwe leuzen, wijkende voor- of zelfs instemmende met Westersche moderne democratische begrippen, niet genoegzaam bedacht heeft dat dit zoowel uit het oogpunt van billijkheid als van beleid en utiliteit alleen te rechtvaardigen zou zijn geweest, voor zoover de bestaande Oostersche traditiën en historisch vergroeide verhoudingen onaangetaast konden blijven, of slechts geleidelijk behoeften te veranderen. Men heeft z. i. in zijn ijver voor de toepassing van nieuwe denkbeelden, afkomstig uit het Westen, waar de adel geen rem meer pleegt te zijn voor democratische wenschen, zich daarop blind gestaan en de tegenstelling over het hoofd gezien dat daarentegen, met name op Java, de aristocratie nog beteekenis heeft en moet behouden.

Zoolang Indonesië het oppergezag van Nederland erkent blijft de waardeering van den Javaanschen adel een eereschuld meent Dr. H., want dat er bijv. reeds zoo lang in bevredigende mate orde en rust heerschen op Java en Madoera is zeker niet in de laatste plaats te danken aan den inheemschen aristocraat-bestuursambtenaar. Behalve eene blijvende consequente en angstvallige toepassing der artikelen 67 en 69 van het Reg. Regt. zou schr. o.m. dan ook wenschen: op de inrichtingen van onderwijs bestemd voor de vorming en hooger vorming van Inlandsche bestuurs- en rechterlijke ambtenaren, uitsluitend toe te laten de zonen van aanzienlijke Inlanders (Raden en hooger).

Onder het opschrift „Het angstverwekkende kluwen” treedt de hr. J. van Roon nogmaals in het strijdperk tegen de onbillijke ongelijke pensioenregelingen van Indische militairen. Het artikel wordt in een volgende afl. voortgezet.

De hr. W. van Braam geeft een naschrift op zijn in het vorig Nr. geschreven bijdrage over het Paketvaart-Contract, in verband met het sedert aan den Volksraad aangeboden ontwerp regelende de verhouding van het Gouvernement tot de Paketvaart Mij.

Overigens de gewone rubrieken: Varia, Revue van brochures, enz., Buitenland, Koloniale literatuur, Wetenschap en industrie.

Algemeen Landb. weekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 6 (8 Aug.). Groenbesters op 6000 voet, door J. — Zoeklichten over den ontrek. — Wortelziekten bij Hevea, door J. R. Harmen. — Bosch- en grondpolitiek in de Preanger-Regentschappen, door P. K. Heringa (slot). — De Begroting 1926 van Landbouw in den Volksraad (vervolg). — Herbeplanting der laharstreken (vervolg). — Sprokkelingen buitenlandsche publicaties. — Weekrevue.

De Indische Loods.

Uit den inhoud van No. 29 (31 Juli—6 Aug.). — Volksraad-dagboek. Kanttekeningen van een toeschouwer (vervolg). — Met de automobielcompagnie dwars door Java (vervolg). — De samenwerking tusschen Indonesiërs en Nederlanders, door Casajangan.

Id. No. 30 (7—13 Aug.). De planter en de politiek. — Nieuw-Guinee zelfs als toekomstig industrieland, door J. M. van Leenhoff. — Verder vervolgartikelen van Casajangan en beschrijving automobielcompagnie-tocht.

Zending- en Missie-periodieken.

Lichtstralen op den Akker der Wereld. 1925, No. 3—4. Van zaai-akker en oogstveld. Schetsjes uit het zendingsleven op West-Nieuw-Guinea, door J. van Nijlwijk (met afb.).

De Timor-Bode. Aug. '25. Iets over de Zuid Westers eilanden, door L. Geerdink. — Dienstreis naar Rote en Savoe, door Ds. E. C. A. A. van den Wijngaard.

Nederlandsch Zendingsblad. Sept. '25. In memoriam Jonkv. H. B. de la Bassecour Caan (met portret). — Een tocht over de Suriname-rivier, door S. Beck.

Annalen Missiehuis Tilburg. Sept. '25. Avonturen in de avonduren op Kei. Herinneringen van Br. B. Smulders.

Berichten uit de Heidenwereld. Sept.—Oct. '25. Jaarverslag Suriname-Zending, door W. Burkhardt. — Jamaica, door F. Weiss (gesteldheid van het eiland, plantengroei, dierenwereld).

De Banier. 24 Juli '25. Beletselen bij heidenen en mohammedanen om tot den christelijken godsdienst over te gaan (vervolg). — Misbruiken door het desahouf in zijn hoedanigheid bedreven (vervolg). — De agrarische kwestie in Indië, door K. Dijkema (vervolg).

De Katholieke Missiën. Sept. '25. De congre-

gatie van het Goddelijk Woord in de Missie der Kleine Soenda-eilanden (met ill.).

Waarom geen R.K. Missie op Bali.

In een overzicht van de R.K. Missie op de Kl. Soenda-eil. in bovengenoemd Nr. van de Kath. Missiën wordt in het kort uiteengezet om welke reden de plannen tot vestiging der Missie op Bali (waaroever zooveel is te doen geweest) voorloopig van de baan zijn.

„Verleden jaar achtte de missie ook den tijd gekomen om zich aanraking te verschaffen met de cultureel betrekkelijk hoogstaande en talrijke bevolking van het eiland Bali. De bedoeling was met een Hollandsch-Inlandsche school te beginnen en te dien einde werd subsidie bij het Gouvernement aangevraagd. Men meende die echter te moeten weigeren op grond van het verzet in den Volksraad en — zooals werd gezegd — van de bevolking. Ofschoon nu een ongesubsidieerde vestiging der missie niet geweigerd schijnt te kunnen worden, oordeelt men toch beter te doen, ook om financiële redenen, voorloopig de zaak nog verder in studie te nemen en een gunstiger tijdstip af te wachten.”

De Indische Post.

Het Nr. van 1 Aug. behandelt het Indische ontwerp kinder- en vrouwenarbeid en de nieuwe bioscoopordonnantie. — De hr. W. O. J. Nieuwenkamp schrijft over zijn nieuwe vondst op Bali (tekst gelijk aan dien in het Amst. Handelsbl. van eind Aug. en in de Sept.-afl. van Ned. Indië Oud en Nieuw). — De rubriek Onderwerpen van deze week bevat een interview met den oud-gouv.-gen. Idenburg hoofdzakelijk over de candidatuur van den hr. P. Bergmeyer voor de Tweede Kamer. — In „Naar Java's Zuidkust” beschrijft S. J. G. R. de natuur enz. van het gebied der Poppok-baai, zuidelijk van Toeloengagoeng. — L. wijdt eene beschouwing aan de welvaart van de bevolking op Java, weer eens een onderwerp een commissariaal onderzoek. — Verder wordt het luchtverkeersvraagstuk voor Indië behandeld, belicht uit een militair standpunt. — En ten slotte eene bijdrage over den porceleinhandel der Oost-Indische Compagnie.

De Periskoop.

No. 41 van 8 Aug. van dit Surinaamsche weekblad bevat een interessant artikel van A. P. Penard: Iets over de geboorte en de opvoeding van het kind bij onze Caraïben. — J. C. geeft het eerste gedeelte eener beschouwing over „Vestigingsplaatsen” in Suriname, d. z. plaatsen waar Britsch-Indische en Ned.-Indische immigranten en de creolen den klein-landbouw beoefenen.

Korte Berichten.

Het Nr. van 7 Aug. bevat o.m. Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het tweede kwartaal van 1925 (vervolg). — De uitvoer van eenige producten uit Java en Madoera gedurende het eerste halfjaar van 1925. — De in- en uitvoerhandel van Makassar gedurende 1924.

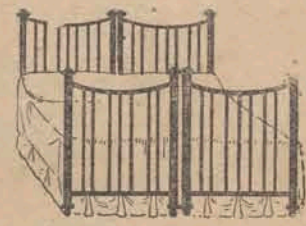
Vakblad voor Biologen.

De Sept.-afl. bevat o.a. eene bijdrage van Prof. E. Dubois over „De plaats van den Pithecanthropus onder de primaten en zijn genealogische betrekkingen naar de beschouwingen van Boule”. — Over de resultaten van de onder leiding van Dr. K. W. Dammerman te Buitenzorg gehouden en in Juni jl. beëindigde Soemba-expeditie wordt medegedeeld: „De bedoeling was de fauna en flora van dit nog weinig bekende eiland te onderzoeken. Zoowel Oost- als West-Soemba werden bereisd; het eiland, dat bijna geheel kaal is en zeer arm aan bosch, bleek ook faunistisch zeer arm. Vooral zoogdieren waren uiterst schaarsch. Alleen aan vogels en insecten werd nog een aanzienlijke buit meegebracht, van de eerste groep ruim 500 stuks in 87 soorten, waaronder 13, die nog niet bekend waren van Soemba en vermoedelijk ook nog eenige nieuwe soorten. Ook onder de insecten zal zeker veel nieuws zijn, daar Soemba in dit opzicht nog zeer slecht geëxploreerd was.”

De Indische Mercur.

No. 37 (11 Sept.). Het verschepen van sinaasappels uit Suriname, door Prof. G. Stahel, besproken door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — De Nederlandsche Overzeesche gewesten op de XIIIe Nederlandsche Jaarbeurs, door W. L. Utermark. — Een interview over tabak. — De toekomstige stijging van den palmolie-export. — De Soekaboemische en Rubberplantersvereniging. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zomede de overige wekelijksche rubrieken. — Van de Afd. Handelsmuseum Koloniaal Instituut eene opgave van recente rubber-literatuur.

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.
EN GROS — EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f: 4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8 ad f 9.75 per stuk.

Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.

Metaal Statieven, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.

Ledertassen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.

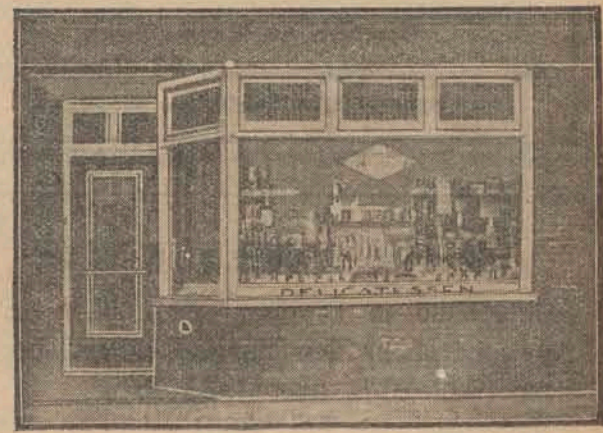
Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.
Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.
Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.
Bij Engrosafname reductie.

UW ADRES

VOOR
Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen
IS
Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.
JACOB VAN CAMPENPLEIN 12
DEN HAAG - TELEF. 35212
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107
- TELEFOON 36308 -

N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

VERLOFGANGERS!

Wanneer U zich in Den Haag vestigt, laat dan al uw **Wasch- en Strijkgoed** behandelen bij de
Stoomwasscherij DE KRUYFF,
NOORDERBEEKSTRAAT 82 — TELEF. 36207
Voor het niet wegraken van goed wordt ingestaan.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 20,536,861.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

Berijdt

Gazelle

Geen beter Hollandsch rijwiel

J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A

TEL. 34725

's-GRAVENHAGE.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRAGHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de

Handelsvennootschap

v/h C. BOSMAN & Co.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurrerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:

2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)

TELEFOON 16801 en 32570.

Deelname

opengesteld in kapitaal eener N.V. in het bouwbedrijf in den Haag. Dividend bedroeg over 1922 20%, over 1923 13%.

Brieven onder No. 388 Bureau van dit blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

Tijdschrift voor Econ. Geographie.

De Sept.-afl. publiceert eene zeer belangrijke bijdrage van Dr. S. van Valkenburg: Economisch-geografische beschouwingen over de productie van het groot-landbouwbedrijf op Java en Madoera (met losse kaart in kleurendruk), waaraan in een der volgende Nrs. van het Kol. Weekbl. een deskundige bespreking zal worden gewijd.

Theosofisch Maandblad voor N.-I.

In de Juli-afl. is opgenomen het eerste gedeelte van de „Widhya Pramana” (de geheime leer op Java). Naar een oud-Javaansch handschrift genaamd „Dharma-Soenja”, met een korte verklarende beschrijving, door J. Kruisheer. — Verder bevat deze afl. een ander over de Prambanan-oudheden, voordracht gehouden door L. J. P. op het jongste congres der Ned.-Ind. Teos. Ver. te Jogjakarta.

Nasporingen en studiën op het gebied der Nederlandsche en der Nederlandsch-Indische krijgsgeschiedenis. 30e Jaarverslag (tot 31 Dec. 1924). ('s-Gravenhage, Krijggsgeschiedkundig Archief van den Generalen Staf).

Report on a collection of recent shells from Obi and Halmahera (Moluccas), by Dr. C. H. Oostingh. (Communications from the geological Institute of the Agricultural University, Wageningen). (Wageningen, H. Veenman & Zonen).

Zegelverordening 1921. Uitvoeringsvoorschriften — Toelichtingen — Voorschriften op de naleving en toepassing — Register. Bewerkt door Mr. F. C. Hekmeijer. (Wetten en Verordeningen van Ned.-Indië. No. 36). (Batavia, G. Kolff en Co.).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1925, No. 32. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Over de vlechtmethoden gebruikelijk bij de Kalinã (Suriname), door W. Ahlbrinck. Met ill. (Anthropos. XX, Nr. 3-4).

Neger-Engelsche spreekwoorden. (Odo's). Opnieuw verzameld. 5e Aflevering. (Paramaribo, H. B. Heyde).

Het probleem Nederland-Indonesië. Hoe kan de band tusschen Nederland en Indonesië behouden blijven? door W. J. Knoop. ('s-Gravenhage, N.V. „Adi Poestaka”). (Eene bespreking van dit werk in het Kol. Weekbl. wordt voorbereid).

De zesde Ned.-Indische Jaarbeurs en Jaarmarkt te Bandoeng 20 Juni—5 Juli 1925. (A. de eigenlijke jaarbeurs, B. de electriciteits-tentoonstelling). Met afbeeldingen (Indië. Geill. Tijdschr. 2 Sept. '25).

Oud-Batavia (het heilige kanon), door S. Kalff. (De Ind. Verlofganger, 11 Sept. '25).

Minister (van Koloniën) Welter, door J. H. Ritman. (De Vrijheid, 9 Sept. '25).

Het Serimpi boek (bespreking van het onder dien titel door Volkslectuur te Weltevreden uitgegeven werk). Met ill. (Holland Express, 12 Sept. '25).

Het kerkgebouw der Protestantsche Gemeente te Bandoeng, Architect Prof. C. P. Wolff Schoemaker. Met ill. (Ind. Bouwk. Tijdschr., 30 Juni '25).

De nieuwe Kerk te Bandoeng. Met ill. (Bouwen. No. 12, 5 Sept. '25).

Gegevens over Djokjakarta 1925 (met Voorwoord van den Resident L. F. Dingemans). Met afbeeldingen. (Magelang, Firma Maresch).

De Inlandsche volkshuisvesting als uiting van den volksgeest, door A. R. (De Taak, 23 Juli '25).

Suriname.

De Koloniale Staten hebben dd. 20 Augustus het volgende adres verzonden aan de Staten-Generaal:

„De Koloniale Staten van Suriname hebben de eer zich, krachtens art. 103 van het Regeerings-reglement, met het volgende te wenden tot de Staten-Generaal:

1. Nadat op de definitief vastgestelde begrooting voor het dienstjaar 1924 in art. 209 een algemeen crediet van f 300,000 was beschikbaar gesteld voor de in bewerking zijnde nieuwe wedderegelingen voor de landsdienaren in Suriname, welke post eveneens voorkwam op de destijds in behandeling zijnde begrooting

voor het dienstjaar 1925, werd door de Koloniale Staten op 10 Mei 1924 van den Gouverneur een missive ontvangen, houdende toezending van de reeds te vooren in uitzicht gestelde ontwerpen voor de algemeene larisherziening.

2. Blijkens de inleidende alinea's van § 1 van de noemde missive werd door Zijne Excellentie opz.lijk de briefvorm gekozen, ten einde het overleg trent de inmiddels op te maken en aan de Staten te dienen wijzigingsbegrooting voor 1925 te bespongen en te vereenvoudigen.

3. Bij schrijven van 11 September 1924 deelde waarnemende Gouverneur aan de Koloniale Staten mede, dat, waar hij de salarisherziening vóór de grooiting voor 1925 haar beslag wilde doen krijgen, de voorkeur verdiende, het door Gouverneur Heemstra samengestelde plan in den vorm eener zigingsbegrooting in te dienen.

4. Intusschen hadden de Kol. Staten, aan de hand van de te hunner beschikking staande gegevens, moeizamen en tijdroovenden arbeid verricht, om ontworpen salarisherziening aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen, gelijk blijkens het slot laatstgenoemde missive ook aan het Koloniaal Bestuur bekend was.

5. Op 4 October d.a.v. werd de voormelde wijzigingsbegrooting voor het dienstjaar 1925 ingediend, waarvoor het landspersoneel de nieuwe wedden waren getrokken, overeenkomstig de bij den brief van 10 October t.v. behorende ontwerpen.

6. Op 19 November d.a.v. brachten de Koloniale Staten het Voorloopig Verslag op genoemde begrooting en mochten zij alzoo verwachten binnen niet al te langen tijd de Memorie van Antwoord te ontvangen.

7. Bij missive van 18 December 1924 deelde eveneens de waarnemende Gouverneur den Staten mede, dat inzending van gemelde memorie van antwoord verzuimd zou moeten ondervinden, omdat de zijdens de Staten gedane voorstellen tot „tijdroovende berekeningen” aanleiding gaven en overleg met den minister, met hetzelve verband houdende, tot de salarissen waarin door de Kroon worden voorzien, noodig was.

8. Inmiddels bleef de memorie van antwoord uit, hetgeen dan ook de Koloniale Staten noopte, om het op 9 April 1925 uitgebrachte Voorloopig Verslag op de begrooting voor het dienstjaar 1926, waarin derom bij art. 204 een algemeene creditpost van f 300,000 voorkwam, op te merken, dat zij het zoude waardeeren, indien eens eindelijk deze aangelegenheden kon worden beëindigd, waarbij tevens de vraag werd gesteld, wanneer de memorie van antwoord op de zigingsbegrooting toch kon worden tegemoet gezien.

9. Uit het op deze vraag ontvangen antwoord mochten de Staten afleiden, dat de indiening van de memorie van antwoord op meergemelde wijzigingsbegrooting nu althans niet lang meer op zich zou laten wachten.

10. Na de aanneming van de begrooting voor het dienstjaar 1926 door de Koloniale Staten werd alreeds bij Publicatie van 16 Mei 1925 (G. B. No. 33) afgekondigd het Koninklijk Besluit van 6 April 1925 No. 10, houdende de bezoldiging van eenige hoofd- en terlijker ambtenaren.

11. Nu mocht dan toch ongetwijfeld worden verwacht, dat het overleg, op 10 Mei 1924 aangevangen, waarbij, als in punt 7 vermeld, sedert 19 November het woord aan den Gouverneur was, zou worden voortgezet.

12. Zelfs toen op het tijdstip, waarop in Nederland de begrooting voor 1925 definitief werd vastgesteld, op 24 Juni j.l., de Memorie van Antwoord op de hangig zijnde wijzigingsbegrooting niet was ingediend, moesten de Staten in de meening verkeeren en keerden zij ook in de meening, dat het nog hangig overleg zou worden voortgezet, zij het ook na gemelden datum in den vorm van eene wijzigingsbegrooting voor het jaar 1926, waarvoor alle gegevens beschikbaar waren.

13. In stede van de lang verbeide memorie van antwoord ontvingen de Staten dd. 10 Augustus 1925 een schrijven van den Gouverneur, waaruit zij mochten ontwaren, dat Zijne Excellentie op dien dag besloot, eene resolutie de salarisregeling voor de landsdienaren — met uitzondering alleen van die der onderwijzers, wier salarissen bij koloniale verordeningen geregeld — in alle onderdelen en met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1925 had vastgesteld.

14. In deze missive deelde de Gouverneur den Staten mede dat Zijne Excellentie deze regeling had goedgekeurd, tenzij de Staten niet anderszins tegen de afkondiging van art. 38 van het Regeeringsreglement met gebruikmaking van een aan Zijne Excellentie

Willem v. d. Waals

HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOBI
IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 266

GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHT

Heeren Kapsalon

Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELLEN
tegen zeer concurrerende prijzen

's-Gravenhaagsche Begravenis-Onderneming

C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG

Telefoon 33788 - Postrekening 46391

...urende haar verlof in Nederland door den minister van Koloniën verleende machtiging.

15. Voorts deelde de Gouverneur mede, dat naar Zijner Excellentie's meening, de verdere behandeling van het ontwerp-wijzigingsbegrooting „noodeloos” en „niet wettig” was, waarbij Zijne Excellentie tevens, zij het ook voor de Staten over het algemeen weinig bevestigende wijze, in eene beoordeeling trad van de verschillende opmerkingen en voorstellen, door het college in het Voorloopig Verslag van 19 November 1924 op de betrekkelijke wijzigingsbegrooting gemaakt en gedaan.

16. De Kol. Staten kunnen het niet verhelten, dat deze missive van den Gouverneur in het stadium, waarin zich de onderwerpelijke aangelegenheid sedert 19 November 1924, althans 18 December van dat jaar bevond, voor een eene even groote verrassing als teleurstelling is, maar hunnerzijds toch geen enkele aanleiding is gegeven om de algemeene salarisherziening niet verder in overleg te doen tot stand komen.

17. De Kol. Staten zijn van oordeel, dat, al geschiedde vaststelling der nieuwe wetten door den Gouverneur overeenkomstig art. 38 van het Regeeringsreglement, — waaromtrent gerechte twijfel bestaat, nu ten de Raad van Bestuur niet is gehoord, — door de gevoren uiteengezette behandeling van zaken in strijd met art. 37, lid 2 van het Regeeringsreglement, voorschrijvende, dat de bezoldigingen van het personeel in Overheidsdienst voor zoover uit de koloniale begroting, op de koloniale huishoudelijke begrooting worden gebracht.

Het gevolg van deze handelwijze — de al dan niet voorgedragene totstandkoming ter zijde gelaten — is toeh. de Kol. Staten, voor wat betreft de dienstjaren 1925 en 1926, en de Staten-Generaal, voor wat betreft eerst de dienstjaar, nu voor het voldongen feit zijn gevestigd, dat de Gouverneur niet slechts de nieuwe wetten heeft geregeld, maar deze ook doet uitbetalen, zoodat eerst de Koloniale Staten en vervolgens de Staten-Generaal de onderscheidene credieten voor de verschillende betrekkingen hebben gevoteerd.

19. Bovendien zal de begrotingswetgever ook in komende jaren bezwaarlijk de aldus voor de betrokkenen reppen rechten kunnen ter zijde stellen.

20. De Koloniale Staten zijn van den aanvang af onder indruk gebracht en gelaten — en verondersteld mag worden dat ook de Staten-Generaal onder dien indruk verkeerd — dat de f 300.000, die waren uitgegeven voor uitgaven voor nieuwe wedderegelingen, enals in beide vorige jaren was geschied, slechts in den vorm van bijslagen zouden worden uitgekeerd, tot in beide instantiën, de begrotingswetgever zich op punt 18 had uitsproken.

21. Waren den Koloniale Staten ooit te voren bekend gemaakt — en hiertoe bestond gereede gelegenheid, o. b. j. de Memorie van Antwoord op de begrooting voor dienstjaar 1926 — of hadden zij maar eenigszins vermoeden, dat de Gouverneur op 21 Februari van verlof in Suriname was teruggekeerd met de machtiging van den minister van koloniën, om de salariering geheel zelfstandig vast te stellen, dan zoude zij er nooit voor te vinden zijn geweest art. 203 van het Voorloopig vastgestelde begrooting voor 1926 (de algemeene credietpost van f 300.000) als zoodanig te voren.

22. Zij zouden alsdan het genoemde artikel uit de begrooting hebben gelicht en tegelijkertijd den Gouverneur hebben uitgenoodigd de gelden voor de nieuwe wetten bij suppletore (wijzigings) begrooting aan te brengen, ten einde aldus te voorkomen, dat zij — en ook de Staten-Generaal, — gelijk nu is geschied, in het hun komende begrotingsrecht en recht van amendement worden bekort.

Onder mededeeling, dat van dit adres een afschrift wordt toegezonden aan den Minister van Koloniën en den Gouverneur van Suriname, meenen de Koloniale Staten verplicht te zijn het vorenstaande onder aandacht van Uwe Staten-Generaal te brengen.”

Curaçao.

Schoolinspecteur.

Het destijds door ons meegedeelde bericht der benoeming van Mr. Van der Biesen tot inspecteur van onderwijs op Curaçao blijkt juist te zijn. Volgens de „Cruz” van 5 Augustus l.l. werd de nieuwe inspecteur op 26 Augustus op Curaçao verwacht.

Loodsdienst en onderwijs.

Er zijn nu 8 loodsden in Curaçao, zegt hetzelfde blad, en die zullen noodig zijn, als Aruba met 1 September begint en Caracasbaai spoedig klaar is. Curaçao is een zeehaven van beteekenis.

Op 25 Aug. zijn binnengekomen 8 en vertrokken 5 stoomschepen; deze cijfers waren voor 26 Aug. 4 en 7, voor 27 Aug. 6 en 5, voor 28 Aug. 5 en 9, voor 29 Aug. 5 en 5, voor 30 Aug. 8 en 6, voor 31 Aug. 5 en 5, dat is in één week 41 binnenkomende en 42 uitgaande stoomschepen; 83 stoomschepen hebben dus een loods noodig gehad, ongerekend de groote driemasters en de schepen, die een loods gevraagd hebben om in de haven te verhalen.

Mevrouw M. F. Geldof-Dees, wier benoeming als onderwijzeres in ons blad werd aangekondigd, is waarschijnlijk de echtgenote van een der nieuwe loodsden. Zij is benoemd tot hoofd der Wilhelminaschool, of liever, om nauwkeurig te zijn, en ds. Eybers' verwijten te ontgaan — de Cur. Crt. van 7 Augustus 1925 meldt hare benoeming tot hoofdonderwijzeres en hare plaatsing „op de Wilhelminaschool, terwijl zij in de Cur. Crt. van 24 Juli 1925 voor de examencommissie is aangeduid als „benoemd onderwijzeres aan de Wilhelminaschool” en Mevr. Haayen als „hoofd der Wilhelminaschool”.

Landraadsverkiezing op Aruba.

In La Union vinden wij het volgende, dat wij uit een ingezonden stuk knippen:

„De vorige week had er een verkiezing plaats van een nieuwen Landraad; dagen van te voren werd het bekend gemaakt dat een nieuwe Volksverdediger gekozen zou worden op den 21sten Juli 1925, zoodat het volk tijd genoeg had om te bezinnen en dan beginnen.

Op den 21sten Juli heel vroeg in den morgen wapperde de Nederlandsche driekleur op het Fort Zoutman en om acht uur begon de klok geweldig te keer te gaan, een teken dat de groote dag aangebroken was. Iedereen die zoo'n dag meegemaakt heeft op Aruba, weet hoeveel enthousiasme er heerscht; het volk stroomt naar het kantoor om te gaan stemmen. Dezen keer echter scheen het alsof niemand op het kluisje belust was; geen tegencandidaat, geen enthousiasme, zoodat de oude Landraad J. B. Arends, die aftreden moest, de eenige kandidaat was.

Tegen drie uur 's middags werd de stembus plechtig opengemaakt en de Landraad J. B. Arends is weer herkozen met een verpletterende meerderheid van vijf (5) stemmen.

Ziehier in het kort het treurige resultaat van de stemming op den 21sten dezer; van de zoovelen kiesbevoegden stemden alleen 5 personen voor een Volksvertegenwoordiger van ongeveer 10.000 zielen.”

Prof. Kielstra.

Het is wel eigenaardig, dat de *Amigoe* over Prof. Kielstra's beschouwingen over Curaçao in de *Haagsche Post* zoo geheel als wij oordeelt. Met instemming wordt vermeld wat ook wij aanhaalden over de havenverbetering, maar overigens:

„Met het s.s. *Nickerie* hier Zondag 26 April aangekomen, vertrok de hoogleeraar weer op Donderdag 30 April per s.s. *Venezuela* naar Patria.

Eenige reisebrieven in de *Haagsche Post* gaven verslag van dien tocht. In de VIIe bespreekt Prof. Kielstra zijn uitstapje naar Curaçao.

Zoodat dat meer met zulke spoedreizigers het geval is, is ook zijn geschrijf heel oppervlakkig. Een wetenschappelijke kant heeft het heelemaal niet. Eigen indrukken geeft hij maar heel weinig of hebben heel niets om het lijf of verliezen hun waarde door onnauwkeurigheden. Van tal van opmerkingen en uittalingen van personen, met wie hij hier in aanraking kwam, kunnen we onmogelijk veronderstellen, dat ze in dien vorm van zijn zegslieden afkomstig zijn, omdat zij of te veel generaliseeren, of foutief zijn weergegeven, althans niet beantwoorden aan de werkelijkheid.

We maken den hoogleeraar daar geen verwijt van, omdat hij in die vier of vijf dagen van zijn verblijf alhier zich niet beter in onze toestanden heeft kunnen inwerken, maar wél dat hij zulk weinig beduidend geschrijf de moeite waard rekende te publiceerden.

Dr. M. Blankenstein, de reiscorrespondent van de *N. Rott. Crt.*, zou er heel wat degelijker van gemaakt hebben.”

Aruba.

Wij lezen in de *Amigoe* van 1 Aug. l.l.: Door de *New England Co.*, een petroleum Mij., die ook in Venezuela haar oliebronnen heeft, is bij het

J. J. HOLTZAPFEL - Juwelier

Thomsonlaan 112 - DEN HAAG - Tel. 32844

TAFELGEREI IN GERROWÉ ALPACCA

... en GERROWÉ SILVER-PLATE ...

Speciaal geschikt voor Indië

Bezoekt zonder eenige verplichting ons Magazijn

VOETLIJDERS

Onze SPECIALE modellen
SCHOEISEL

voor zeer gevoelige en
afwijkende voeten

en onze goede sortering

VOETHULPMIDDELEN
kunnen ook U helpen

D. HESS & Z

Heerenstraat 12 B, Den Haag

Vraagt gratis Brochure.

ZUID-HOLLANDSCHE BRANDSTOFFENHANDEL

Firma J. KUIJER

— Levering —
van uitsluitend prima
— Brandstoffen —

Daguerrestraat 12-14 Den Haag

(voormalige Brandweerkazerne)

Telefoon 35659

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

In fijne Lederwaren en Reisartikelen

Atelier voor alle voorkomende reparatie

Wittebrug en Stal „WITTEBRUG”

M. TH. VAN 'T SANT

Wittebrugweg 245 - Tel. 03535 - Den Haag

Luxe Auto-Verhuuronderneming, ook per maand

Paarden per uur f 2.50, per maand f 100.—

Paardensalling paarden . . . f 2.75 per dag

HUISBRAND

HAAGSCHE BRANDSTOFFENHANDEL

H. V. BEUSICHEM JR.

THOMSONLAAN 113, h. Valkenboschk., Tel. 36-409

INDUSTRIEKOLEN

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstendrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEJERS
van Speijkstraat 164 Den Haag

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN:

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50	Dames Zolen . . . f 1.10
Heeren Hakken . . f 0.75	Dames Hakken. . . f 0.40
Kinderwerk naargrootte	Gen. werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEIJKSTRAAT 164
TUSSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde perceelen.
Directeur: P. A. EBELING, Architect

BOEKHOUDEN.

Grondig onderwijs in eenige maanden, mondeling en schriftelijk (5000 oud-leerlingen). Prospectus met prima getuigenissen en opgaaf van leerboeken op aanv. bij

J. C. TER BRUGGEN

Leeraar Boekhouden M. O.

Boreelstraat 5 - Lijn A. - Den Haag

Gouvernement concessie aangevraagd om bij *Malmok* op Aruba, ongeveer ter plaatse (*Druif*), waar de *Lago* haar groot tankschip eveneens geankerd heeft als petroleum-reservoir, eveneens een dergelijk depôt voor olie te vestigen in den vorm van een moederschip, waar kleinere tankbooten hun lading olie komen overpompen. Wij hebben gegronde redenen om aan te nemen, dat ons Gouvernement die concessie heeft toegestaan.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Bekendmaking van den gouverneur in de *Curaçoesche Courant* van 17 Febr. 1822:

„dat de Raad Fiscaal dezès en onderhoorgie eilanden Mr. I. I. Elsevier, bij Koninklijk besluit van den 23en October 1820 no. 111 geautoriseerd is geworden de geslachtsnaam en het wapen van *Rammelman* aante nemen voor hem en zijne mannelijke descendentes in infinitum en voor de vrouwelijke lijn in den eersten graad en alzoo te schrijven en te teekenen *Rammelman Elsevier*; welk decreet in de *Staatscourant* van den 21 Februarij 1821 gepubliceerd, na omniekomst van een Jaar daarna, volgens de wet van 11 Germinal, 11de Jaar in werking komt en in dit jaar op den 21sten dezer maand zal geëxpireerd zijn en dat genoemde Raad Fiscaal Mr. I. I. Elsevier en zijne kinderen met dien dag den voorzeiden gecombineerden familienaam zullen beginnen te schrijven.”

Ten onrechte deelt het *Nederlandsche Adelsboek* 1913 mee, dat Mr. Elsevier reeds in 1811 den naam *Rammelman* aannam. Het geslacht van dien naam, welke die van dezen Mr. Elseviers betovergrootmoeder was (in 1664 huwde Maria van den Abeele, dochter van ds. C. van den Abeele en van Eva *Rammelman*, met Louis Elsevier), was uitgestorven.

Bij K. B. van 25 Mei 1829 werd Mr. J. J. *Rammelman Elsevier* in den adelstand verheven als jonkheer.

Uit den Verrèn Vreemde.

Washington—Peking conferentie.

Alle mogendheden, die het verdrag betreffende China te Washington hadden onderteekend, hebben verklaard de uitnodiging aan te nemen tot deelneming aan een conferentie in Peking over de Chineesche douane-tarieven. Tot deze mogendheden behoort ook Nederland.

Wij hebben enkele maanden geleden t.d.p. deze conferentie aangekondigd, doch maakten toen ook melding van het verzoek van China om dan tevens eenige andere punten in het internationaal overleg te begripen. Voornaamste hiervan is dat der exterritoriale rechten, waardoor de buitenlanders in de z.g. verdraghavens onder hun eigen rechtspraak staan. Het korte, boven weergegeven, bericht spreekt alleen van de douane-tarieven, maar dit sluit niet uit dat de op 26 October te Peking te openen conferentie zich ook met andere Chineesche verlangens zal bezig houden.

Hoewel het verdrag van Washington, van 6 Februari 1922, zich in het stellige beperkte tot de bepaling, dat China, binnen drie maanden na de uitwisseling der ratificatie van het verdrag door alle mede-onderteekende mogendheden, een conferentie zou bijeenroepen om het werk van Washington ten opzichte van de douane-tarieven voort te zetten, werd daarnaast toch ook de toezegging gedaan dat een voorloopige studie zou worden gemaakt van de herziening van de bepalingen, waarop de verhouding van China tot de vreemdelingen binnen zijn gebied berusten. China had bij de beraadslagingen in 1921 en '22 doen uitkomen, dat het een meer stellige toezegging ook dienaangaande wenschte, ja dat het van elke vreemde voogdij of directe inmenging verlost hoopte te worden, maar 't nam ten slotte genoegen met de vage toezegging, voornemens daaruit te halen wat er uit te halen zou zijn.

Het heeft lang geduurd eer de laatste ratificatie kwam. Frankrijk ging hiertoe eindelijk toch over en zoo kon het Washington-verdrag den 5en Augustus j.l. dan toch van kracht worden. Zooals wij reeds eerder gelegenheid hadden hier op te merken, hebben de wereldschokkende gebeurtenissen in China meegewerkt om Frankrijk tot dit besluit te brengen; er moest iets gebeuren om de toestanden in China in een andere richting te sturen. Het Washingtonverdrag gaf tot dit iets een sleutel, die Parijs beschikbaar kon stellen.

De Chineesche regering heeft ditmaal niet gedraald. Reeds den 19 Augustus zond zij de uitnodiging voor een douane-conferentie aan de betrokken mogendheden. De daarbij gevoegde nota bracht niet alleen den inhoud van het Washingtonbesluit in herinnering,

A. HENRY - HORLOGERIE

DEN HAAG **UTRECHT**

Fred. Hendriklaan 248 **Twijnstraat 34**

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

maar ook de verklaring door de Chineesche vertegenwoordiger ter Washington-conferentie op 5 Januari 1922 afgelegd, waarbij de bedoeling was uitgelegd om het herstel der volledige Chineesche soevereiniteit op het gebied der toekomstige conferentie de orde te stellen.

De antwoorden door de mogendheden op deze aan de regering te Peking gezonden, hebben de noodiging aangenomen, onder toevoeging dat zij redelijk voorstel van de Chineesche regering ten zien van de autonomie op douanegebied in overwechten willen nemen. Dit is meer dan hetgeen in den spronkelijken opzet was uitgedrukt, waarbij alleen herziening der bestaande tarieven sprake was.

Toch, men voelt 't, is hiermede nog niet toegewezen wat China wenscht. De Chineesche regering en Chinese pers verbergen haar teleurstelling niet de vreemde mogendheden alleen maar spreken alles wat op de douanekwestie betrekking heeft. minister van buitenlandsche zaken Sjen Joeli Lin had dan ook aangekondigd, dat een tweede nota aan mogendheden zou worden gezonden om het vraagstuk van de scheeve verhouding, waarin China door de dragten ten opzichte van andere mogendheden is gesteld, in zijn geheel opnieuw onder de oogen te men. De Chineesche vertegenwoordiger op de Vollebondsvergadering te Genève heeft ook een beroep gedaan op de vredelievende stemming, om China te vrijden van de hinderlijke vreemde inmenging. Gaat dien kant uit, dan zal de conferentie te Peking geheel ander karakter krijgen.

De gebeurtenissen van het laatste jaar in China, gewijzigde verhoudingen, waarbij in de eerste plaats aan den Russischen invloed is te denken, het verspreiden in inzicht ten opzichte van de Chineesche kwestie als dit vooral bestaat tusschen Amerika enerzijds Engeland met Japan anderzijds, dit alles en veel meer wijst op de noodzakelijkheid om het oude te herzien en het nieuwe beter recht te zetten. Maar toch anders is nog of de tijd nu al rijp is om hierop reeds te confereren. Een dergelijke conferentie over allerlei moeten gaan, waarvoor niets een punt van uitgang biedt en waarvoor geen overerkende verantwoordelijkheid draagt.

Men zal zich herinneren, dat wij kort geleden sven, dat China het record houdt als politieke maar dat dit record elken dag weer door China overtroffen wordt. Dit, ons woord, is nog geen oawaar gemaakt. Wij verwachten, dat zelfs de schreven conferentie, die zich tot roeping stelt, thans voor een hoekje, in de verwarring wat verbring te brengen, op haar beurt de juistheid van woord ook zal komen bevestigen.

Zeeliedenstaking.

De houding van de regeringen der Britsche nions ten opzichte van de staking in het scheepvaartbedrijf is zeer verschillend. Zoo heeft de Zuid-Afrikaansche minister van justitie uitdrukkelijk verklaard er geen maatregelen tegen te willen nemen, daar haar beschouwt als onderdeel van een wereld-beving, die gericht is tegen de reeders, die de gages van het scheepsvolk op onbillijke wijze drukken. Daar tegen zijn in Australië door de toch zeer democratische regering ver strekkende maatregelen genomen. Wij vinden b.v. op een dag vermeld: te Melbourne dracht uitgegeven tot in hechtenis nemen van 400 kende zeelieden; te Adelaide 64 stakers tot 14 dagen gevangenisstraf veroordeeld; te Sydney 89 mandaten uitgevaardigd tot inhechtenisneming van stakers. Vgende dagen brachten weer dergelijke berichten tot gevangenisstraf veroordeelden werden in opte naar de gevangenis gebracht, hetgeen relletjes verzaakte, zoodat de verhoudingen nog scherper schiet te worden. De staking duurde er reeds sedert 10 Juli, de gevolgen deden zich in al ruimer kring en al sterker mate gelden; de regering heeft gemeent te moeten ingrijpen. Een onlangs aangenomen immetiewet heeft haar ook uitgestrekte bevoegdheden ven om onruststokers, die niet in Australië geboren zijn, als lastige immigranten te deporteren. De regering deed haar voornemen kennen om van de voogdheid gretig gebruik te maken als de toestanden niet veranderen. Daar zij hierbij ook 'toog heeft op Engelschen, is men in het Moederland niet erg verlijgend naar die retourzending, hoe gaarne men ook een spoedige beëindiging van 'zeeliedenconflict zien. De Vakvereenigingsraad doet krachtige pogingen om tot een schikking te komen.

Bescherming van de heilige plaatsen van den Islam.
Aangekondigd wordt dat binnenkort te Dzedda

MAGASIN DE NOUVEAUTES
v.h. Gebr. LEVIJ
Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE
MODE-ARTIKELEN - LINGERIE
CORSETTEN **HOEDEN, enz.**

TE KOOP HEERENHUIS MET TUINTJE

KRANENBURGWEG 2, gunstig gelegen voor 4 tramlijnen en met mooi uitzicht.
BEVATTENDE: 6 Kamers, 1 Badkamer, 2 Kabinetten, Wusschenscholder, Keuken, Kelder. Koopprijs f 16.000.—
Te aanvaarden met November.

De Roode Zee een conferentie gehouden zal worden tusschen vertegenwoordigers van den vroegeren koning Hoessein van Hedzjas, Ibn Saoed, den aanvoerder der Wahabieten, en Engeland om een uitweg uit de tegenwoordige impasse te zoeken, die het gevolg is van het conflict tusschen Ibn Saoed en den vorst van Hedzjas. Nadat ten gevolge van den val van Mekka koning Hoessein afstand heeft moeten doen en zijn regering de wijk heeft genomen, is men in een moeilijk parket geraakt. Wegens de groote ongerustheid in de Muzelmaansche wereld en vooral wegens de politieke toestanden, die nu in Arabië ontstaan zijn, heeft Engeland het besluit genomen, ofschoon het zich tot dusver terzijde had gehouden, het initiatief te nemen tot het bijeenroepen van deze conferentie.

Schijnt daar dus toch niet tot een oplossing te kunnen komen zonder bemoeienis van een Westersche mogendheid. Opvallend is dat de verdreven koning Hoessein hier weer naar voren wordt gebracht.

Nadat dit bericht in de dagbladen was verschenen, heeft de telegraaf de mededeeling, dat de Wahabieten wederzaam Melvia zouden zijn binnengekomen. Dit nu de verhoudingen weer eenigszins wijzigen, maar de moeilijkheden echter niet oplossen.

Mededeelingen.

Van het Comité „Pa van der Steur“.

Als nog ingekomen f 10.— van de afd. L. van O. en van afgedragen aan Mevrouw de Penningmeesteres van het permanent comité van bijstand, Alexanderstraat 18, Den Haag.

Van de Redactie.

De NEDERLANDSCHE JAARBEURS TE UTRECHT.

In een j.l. Vrijdag gehouden vergadering van den Raad van Beheer der Nederlandsche Jaarbeurs is, in over- en op voorstel van de Commissie van Advies uit deelnemers, besloten geworden aan de aanstaande Nieuwe Nederlandsche Jaarbeurs, welke van 9 t/m 18 maart 1926 te Utrecht gehouden zal worden, wederom Meubelbeurs (Meubelen, woninginrichting en aan- verwante artikelen) te verbinden, ongeveer in den- zelvden geest als de meubelbeurs op de thans in gang zijnde Najaarsbeurs werd georganiseerd.

Dit besluit is het gevolg van de algemeene tevreden- heid der deelnemers aan die groep, welke o.a. tot geschenk in de aanbidding van een waarde- vol geschenk voor de vergaderzaal van den Raad van Beheer, welk geschenk is vergezeld gegaan van een dank- brieven, ondertekend door deelnemers aan de Meubel- beurs op de XIIIe Nederlandsche Jaarbeurs.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
Dr. E. Walch, Nicolaas Witsenstraat 19 te Amster- dam, als gouvernementsarts 1e klasse bij den Dienst der Volksgezondheid.

MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

A. Emanuel, hoofdteekenaar bij het Dep. der B.O.W., 's-Gravenhage, p. a. Mevr. Kampen, Columbusstr. 112.
M. Feuerstein, adj. hoofdcommissaris van Politie, 's-Gravenhage, p. a. Ir. M. J. Stoel Feuerstein, van Imhoffstraat 30.
A. Warnars, lid van de Weeskamer te Semarang, 's-Gravenhage, Hotel de Zalm.
J. B. Nagel, architect b. d. Waterstaat en 's Lands Burg. Openb. Werken, 's-Gravenhage, tot 15 dezer Hotel Pomona, daarna Obrechtstraat 486.
J. van der Putten, techn. ambtenaar 2e kl. b. d. p. 's-Gravenhage, Schuytstraat 217.
V. Vredenburg, ambtenaar v. d. verificatie b. d. Centrale Kas voor het Volkseredietwezen, van Bylandtstraat 100, p. a. Mevr. E. E. Vredenburg, te 's-Gravenhage.
J. Pietersz, werktuigkundig teekenaar b. h. Marine Etablissement te Soerabaja, p. a. fam. Buyn, Sarphatistraat 201, Amsterdam.

Maison H. HOEK - Den Haag OBRECHTSTRAAT 295

Levering van Dames- en Heerenkleeding naar Maat
Atelier voor reparatiën en keerwerk
Aan H.N. Ambtenaren gemakkel. betalingsconditiën

- G. C. Kagenaar, leeraar aan de H.B.S. te Bandoeng, Amsterdam, Witte de Withstraat 72, 1e etage.
H. W. Schröder, controleur bij het Binn. Bestuur, te 's-Gravenhage, Schenkstraat 118.
W. van der Velden, aspirant ambtenaar 2e kl. b. d. dienst der In- en Uitv. en Acc., Rotterdam, Bilderdijkstraat 21.
E. L. Vermeulen, President der Weeskamer te Djok- jakarta, 's-Gravenhage, Charlotte de Bourbonstr. 32.
Th. M. de Ruyter, technisch ambtenaar 1e kl. (groep c) b. d. P. T. T. dienst, Rotterdam, Paradijslaan 26.
G. J. C. Aveling, 1e werktuigkundige bij de Gouv. Ma- rine, Bussum, Singel 53.
L. Jonker, Stationscommissie 2e kl. b. d. S.S. en tram- wegen, 's-Gravenhage, Columbusstraat 120, na 1 Oc- tober Copernicusstraat 119.
A. Smits, Onderwijzer 1e kl. b. h. Openb. Eur. lager onderwijs, Nijmegen, Van 't Santstraat 38.
F. W. Th. van Oordt, wnd. leeraar a. d. Koningin Wil- helminaschool te Batavia, 's-Gravenhage, 2e van Blankenburgstraat 165.
Ir. Fr. J. van Haften, leeraar technisch onderwijs b. d. Prinses Julianaschool te Jogjakarta, Haarlem, Jor- densstraat 46.
J. Th. White, hoofd v. h. Laboratorium voor bodem- kundig onderzoek v. h. Alg. Proefstation v. d. Land- bouw te Buitenzorg, 's-Gravenhage, p. a. den heer S. W. F. Marx, Danckertstraat 20.
G. J. Chevalier, onderwijzer 1e kl. bij het O. E. L. O., Apeldoorn, Julianapark 1.
Mevr. Th. C. M. I. Timmerman geb. Smeets, adj. com- missie b. d. dienst der S.S. en Th., Rotterdam, Vlieger- straat 11b.

Mutaties van 9 tot 16 Sept.

Nieuwe Leden:

- J. Kroese, Nijmegen, Graadt van Roggenstraat 30. f 5.
W. D. Niestad, Declamator, Amsterdam, Bosboom Toussaintstraat 42. f 5.
Dr. F. W. Stapel, Den Haag, Groot Hertoginnelaan 147. f 5.
A. P. H. Swinkels, Depot-chef Atelier G. M. B. te Lipat- Kadjang te Manggar (Biliton). f 5.

Adresveranderingen

- H. K. Knottenbelt, Directeur N. V. De Leverscheepfabrie- ken, van: Den Haag, Hofzichtlaan 20, naar: Zeist, Boschlaan 31. f 5.
N. W. Pel, oud Kapitein N.-I. L., van: Breda, Wilhel- minapark 110, naar: Den Haag, Malakkastr. 38. f 5.
W. R. March, Ass.-Resident, Den Haag, van: Verhulst- straat 104, naar: Antonie Duijkstraat 50.
E. J. F. Tack, Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 172, naar: Prins Mauritslaan 88.
A. Rompies, Controleur 1ste klasse Pandhuisdienst, Den Haag, van: Archimedesstraat 89, naar Coperni- cusstraat 17.
J. F. E. Einaar, Rotterdam, van: Schietbaanlaan 69, naar: Aleidastraat 71.
H. J. Neervoort van de Poll, van: „Pré Fleuri“ Sauva- belin s. Lausanne, naar: villa „Prana“, La Robiaz s. Lausanne.
Mr. R. Siegenbeek van Heukelom, van: Den Haag, Jo- zef Israëlslaan 51, naar: Padang, Poste Restante.
P. J. Baak, Adm. Ambt. B.B., van: Scheveningen, Bad- huiskade 19, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
J. M. Doeve, Hoofdverificateur der Douane, van: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 411, naar: Makasser.
J. Passchier, onderwijzer 1ste klasse, van: Ternate, naar: Cheribon.
D. F. Pronk, Controleur 1ste klasse B.B., naar: resi- dentie Cheribon.
P. J. L. Cleintuar, Spoorarts S.S. en Tramwegen, van: Lenggang, naar: Cheribon.
D. M. Hollestelle, Cand. Ind. Ambt., Leiden, van: Hooi- gracht 75, naar: Groenhovenstraat 15.
H. Bossert, Amsterdam, Joh. Verhulststraat, van: 113 naar: 93, bovenhuis.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balaï, Sumatra's Oostk.

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos
Complete Electriche Sanitaire Installatiën
W. G. SCHEERES
Electro-technisch Bureau
DEN HAAG

Kantoor en Monsterkamer Hoogracht 1c. Telef. 15170. Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 6

E. J. VAN WESSEL

FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ

RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH
FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden. Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken. Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) -:- DEN HAAG.

Fa v. ASMA VAN DONGEN

Lood-, Zink- en Sanitaire Werken

Toonkamer

Edisonstr. 142 Tel. 33314
DEN HAAG

City Theater

Veenestraat - DEN HAAG - Tel. 15454

Vanaf Vrijdag 18 September a.s.

POLA NEGRI

de beroemde filmdiva in een meesterwerk van het PARAMOUNT-CONCERN

Verboden Paradijs

Regie van den grooten Regisseur:
ERNST LUBITSCH

Op het TOONEEL:

LOUIS DAVIDS

Aan den VLEUGEL:

WALLY-MATTHIES

Bouw-, Woning- en Adviesbureau „KLIMOP“

Klimophof 13 - 's-Gravenhage - Tel. 35739

Directie: L. v. d. BROEK STEPH. CLAUS
Adviseerend Architect: Ir. J. H. v. d. BROEK, Bouwkundig Ingenieur

Adviseeren, Bouwen, Administreeren, Koop- en Verkoop, Huur- en Verhuur van Grond, Huizen en Woningen, Assurantiën, Hypotheek

WENDT U TOT ONS --- U KRIJGT GRATIS ADVIES

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472
DE FIJNSTE....
JAVA-THEE
 PER POND f1.85

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reamedrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

G. NINABER VAN EIJBEN :: 'S-GRAVENHAGE
 FREDERIK HENDRIKLAAN 101
 KRISTAL, GLAS, PORSELEIN, AARDEWERK, STAALWAREN
 (RICH. ABR. HERDER) SILVER PLATE EN NIKKEL ARTIKELEN,
 THEEBLADEN, PYREX (VUURVAST GLAS), LUXE GEBRUIKSARTIKELEN
 VERZENDING NAAR OOST EN WEST ONDER GARANTIE VAN GAVE OVERKOMST

Vereeniging „OOST en WEST”
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 2, Haag, Tel. 5752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 5752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 5248.

LEEFZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijk en belangwekkende reis.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkringen en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(cautch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een Inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerenendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire postie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch toneel. 3. Het spoor- en tramwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandische dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248